

madár

TÁVLAT

Gulipánok

Madárfogók

Albínó partifecske

Madárhatározás: Három tücsökmadár-fajunk elkülönítése, főként rejtőzködő életmódjuk miatt nem mindig egyszerű. A költési időszakban hangjuk alapján figyelhetünk föl rájuk, és gyakorlott füllel meg is határozhatjuk őket. Élőhelyválasztásuk is segíthet. Ilyenkor ősszel azonban ezek nem segítenek, így küllemi bélyegeikre kell odafigyelnünk. A három közül a berki vonul el legkorábban, a másik kettővel azonban még akár októberben is találkozhatunk.

A tücsökmadarakat hosszú alsó farkfedők alapján különböztethetjük meg a többi nádiposzáttól. Akár a faroktollak végéig is elérhetnek. Fajonként különböző a mintázata ezen tollaknak: a nádi tücsökmadárnál viszonylag egyszínűek, csak vékonyabb világos szegéssel, a berkire jellemzőek a vastag, határozott szegélyek, a réti tücsökmadárnál pedig a tollak közepén találunk hosszanti csíkokat.

Egyéb bélyegeik: a réti azonnal elkülönül mintázott felsőtestével. A nádi és a berki elég jellegtelen, barna madarak, utóbbi a mellén mutat gyengébb-erősebb felhőzöttséget, foltozást.

Nádi tücsökmadár

az alsó farkfedőkön csak elmosódott, vékony, világos szegélyek

Berki tücsökmadár

mintázat nélküli mell

foltos mell

az alsó farkfedőkön széles, erős szegélyek

Réti tücsökmadár

foltos hát és szárnyfedők

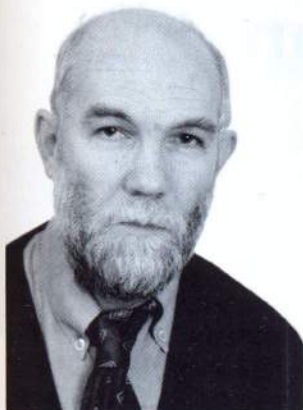
mintázott fej

csíkozott alsó farkfedőkön

Kékay
2002

Továbblépés

2002. július 1-jén Kóródi Mária, környezetvédelmi és vízügyi miniszter asszony, Haraszthy Lászlót kinevezte helyettes államtitkári rangban a Természetvédelmi Hivatal elnökévé.

Haraszthy László, aki az utóbbi években az MME ügyvezető elnöke volt, lemondott minden egyesületnél betöltött tisztségéről, természetesen az MME tagságát nem szüntette meg.

Ide kívánczik az a hír is, hogy szintén helyettes államtitkári rangban Dr. Schmuck Erzsébet a Környezetvédők Szövetségének volt elnöke vette át a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumban az EU integrációért és a Nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkárság irányítását.

Ezek a kinevezések két dolgot sugallnak. Az egyik, hogy a kormányzat elismeri a kinevezett embereknek a szaktudását, – és ezen keresztül a hátuk mögött álló civil szervezetekét is –, másrészt úgy látszik, hogy a kormányzat szakítani kíván az előző négy év gyakorlatával, miszerint ellenséget kell látni a civil szervezetekben, és minden módon gátolni tevékenységüket.

Ugyanakkor nyilvánvaló kell legyen számunkra, hogy szó nincs arról, – ahogy egyes barátaink fogalmaztak, – hogy most jött el a Kánaán. Úgy gondolom az MME-nél felelősen gondolkodók közül senki sem gondolhatja, hogy Haraszthy László révén az MME jogosulatlan előnyökhöz jusson. Az is tény azonban, hogy jó esély van arra, hogy az az áldatlan állapot, amit az utóbbi években egyes, a természetvédelemben dolgozó felelős vezetők gerjesztettek, meg fog szűnni.

Az MME tisztában van azzal, hogy a természetvédelem irányítása Magyarországon állami feladat. Azzal is tisztában van azonban, hogy a természetvédelem szerteágazó területén, számos olyan feladat van, amelyet az állam vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon rossz határfokkal tud elvégezni. Azzal is tisztában vagyunk, hogy az MME-ben jelentős értékű tudásanyag halmozódott fel az elmúlt 27 év során, és hogy egyes szakembereink a maguk területén kimagasló ismeretanyaggal és tapasztalattal rendelkeznek. Éppen ezért készítettük el évekkal ezelőtt és adtuk át a Természetvédelmi Hivatal illetékeseinek azt az ajánlati programcsomagot, mely kiindulási alapja lehetett volna egy korrekt, mindkét fél számára előnyös együttműködésnek. Sajnos az ilyen irányú tárgyalások lefolytatását a TvH akkori vezetése nem tartotta fontosnak, sőt az ellenségkép gerjesztése tovább fokozódott, és hihetetlen méreteket öltött.

Ezt a mai aktualitásokhoz igazított programcsomagot most újra elő kell vennünk, és elkezdenünk a tárgyalásokat. Fontos ez számunkra még akkor is, ha ezen tárgyalások végeredményeként esetleg az eddigieknél kevesebb természetvédelmi programban kéri a TvH a segítségünket, mert úgy látja, hogy egyes feladatokat az egyre bővülő, és reményeink szerint az új vezető irányítása alatt még jobban fejlődő állami természetvédelem el tud látni. Ezt tudomásul fogjuk venni, de elvárjuk, hogy ezeket a feladatokat lássa is el.

Nem vitatom, hogy az MME – és vele együtt más e témában dolgozó civil szervezet is – néha keményen bírálta az állami természetvédelmet. Azt is elismerem, hogy az utóbbi években ez egyre sűrűbben történt meg, s talán egyre keményebb hangon. De erre nem lehet az a válasz, hogy szorítsuk ki az MME-t a természetvédelemből, mert ha nem lát bele viselt dolgainkba, nem tud kritizálni. Ez hosszú távon nem vezet sehova.

Nem lehet kérdéses, hogy hatékony természetvédelmet a civil szféra és a lakosság támogatása nélkül nem lehet művelni. A természetvédelemnek nem lehet egyedüli eszköze a szankcionálás és büntetés, hiszen nem lehet minden állat, növény, és védett terület mellé egy-egy őrt állítani. El kell tehát fogadtatnunk a természetvédelem fontosságát, a megszorító intézkedéseivel együtt. S ebben különösen fontos szerepe lehet a civil szervezeteknek.

Péchy Tamás főszerkesztő

Tartalom:

- 2 **Gulipánok költése a Biharugrai-halastavakon**
Tógye János
- 4 **Madárfogók**
- 5 **Felavatták az Ócsai Madárvárta épületét**
Péchy Tamás
- 6 **Madarak és Fák Napja – 2002. 05. 11.**
- 8 **MME – Natura 2000 kampány**
- 9 **Vadludak, madarászok, forralt bor...**
Ballabás Gábor, Csonka Péter, Musicz László
- 10 **Őszi rendezvények**
- 11 **MOZAIK**
- 11 **Rekord széncinege fészekalj**
Géczi István
- 11 **10 éves a KÖR**
Vásárhelyi Tamás
- 12 **Albínó partifecske a Tiszán**
Dr. Szép Tibor
- 13 **MADÁRBARÁT KERT**
- 13 **Oduk a kertben**
- 14 **A romantikus kert és a madarak**
Németh Ágnes
- 16 **Ingyenmunkások a kertben**
- 17 **POSTALÁDA**
- 18 **CSIPOGÓ**

A címlapon
mezei pacsirta
Szabó László felvétele

Főszerkesztő:
Péchy Tamás
Kiadja:
Magyar Madártani és
Természetvédelmi Egyesület (MME)
<http://www.mme.hu>
Telefon: 1/275-6247
Fax: 1/275-6267
Szerkesztőség:
2345 Apaj, Platán sor 1.
E-mail: madartav@elender.hu
A lap elektronikus változata:
<http://www.madartavlat.hu>
ISSN 1217-7156

Gulipánok költése a Biharugrai-halastavakon

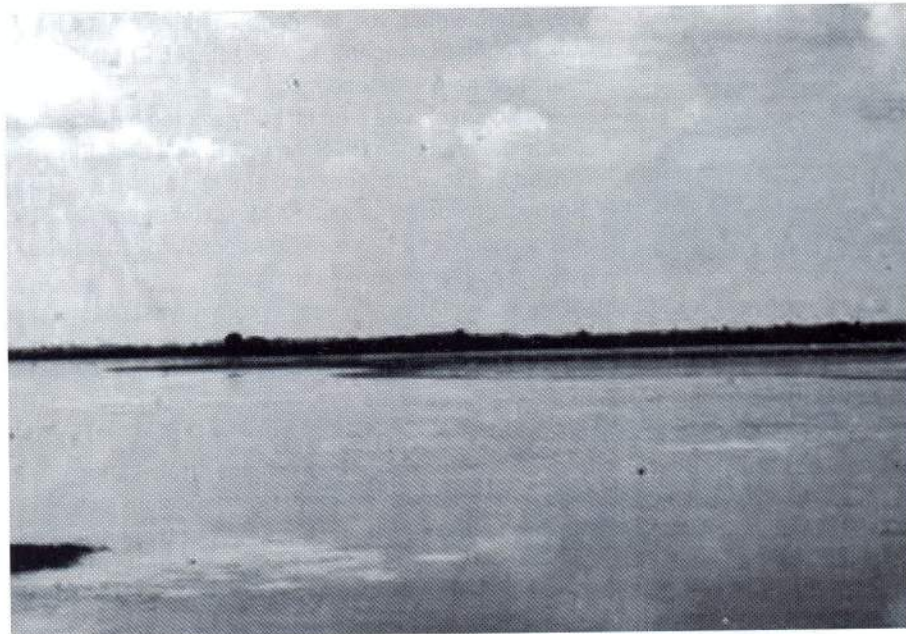
Tőgye János

A halastavakon költő partimadarak költési sikere sokszor kétes kimenetelű, de az idei év kedvező fordulatot hozott a területen költő gulipánok számára.

Az elmúlt évek negatív tapasztalatainak (vízkormányzás időzítésének problémái, szélsőséges időjárási viszonyok, tojásmentési akciók sikertelensége, állati kártevők hatása, növényzet terjedése) hatására a gazdálkodó, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága, és az MME megpróbált minden, a költést veszélyeztető tényezőt kizárni és munkájukat még inkább összehangolni. A csapadékszegény időjárás következtében jelentős mennyiségű gulipán jelent meg a tavakon, melyekből 180 pár költött a Biharugrai-halastavak Begécsi-tórendszerének 2-es taván.

A gulipánok természetes fészkelőhelyei a szikes tavak és elöntések, melyekhez nagymértékben hasonlít a síkvidéki halastavak tavaszi, leeresztett állapota, ráadásul ezeket többnyire hasonló szikes területek vagy mocsarak helyén alakították ki. Az ilyen tómedrekben kialakult kopár szigetek, félszigetek a természeteshez nagyon hasonló költőhelyet biztosítanak számukra. Ezek a területek – a természetes élőhelyek fogyatkozása és a csapadékszegény tavaszi időjárás miatt – egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a kopárabb és növényzettel gyérebben benőtt fészkelőhelyet kedvelő partimadarak számára.

Az első gulipánok február 28-án (3 pld) érkeztek meg a tavak területére, néhány példányos csapatai szinte mindegyik nagyobb területű, csapolt tó medrében előfordultak. Először jelentősebb mennyiségben március utolsó harmadában jelentkezték (03. 23. 136 pld). Előfordulásuk a két tórendszeren és azok nagyobb kiterjedésű, táplálkozásra alkalmas vízzel rendelkező tavain változó volt. Az előző évek tapasztalatai alapján mindkét tórendszeren több fészkelésre alkalmas tőegység volt. Eleinte az Ugrai-tórendszer Emlék- és Szilas-tava tűnt a legesélyesebbnek a költésre. Nagyobb mennyiségben és folyamatosan az itteni Emlék-tavon tartózkodtak (max. 04. 11. 177 pld). Az ezt követő időszakban megkezdődött az itt

tartózkodó madarak átrendeződése a Begécsi-tavak 1-es és 2-es tőegységére, miközben jelentős számú új madár is érkezett a területre. Mivel az első költések időpontja vésszenen közeledett, leginkább ezek a tavak és az Emlék-tó tűnt a legvalószínűbb költőhelynek. A gazdálkodással konfliktushelyzet csak a Begécs-2 (141 ha-os) medencéjében alakulhatott ki, ekkor alacsony vízszinten volt, tervezett későbbi vízfeltöltéssel. Bár az említett három tőegység tavai közül, csak ezen jött létre – a gulipánok számára legmegfelelőbb költőhely – sziget, de itt csak kisebb számban (40-50 pld) fordultak elő. Valószínűleg a másik két tó jobb táplálkozóterület volt. A Begécs-2 körül kialakuló problémák megelőzésére a gazdálkodó megpróbálta egy kisebb intenzitású zavarással távoltartani a gulipánokat, mivel rendelkezésre állt megfelelő mennyiségű költésre alkalmas tómeder. Ez a módszer első hallásra kis drasztikusnak tűnhet, de ezzel több további problémát meg lehet előzni. Ha ez a tó időszakosan is, de kiesik a gazdálkodás alól, a gazdálkodót anyagi kár érheti. Másrészt a sekély vízzel borított tómederben a gyékény igen hamar megtelepszik és megerősödik. Ezzel jelentősen csökken a nyílt helyen élő és táplálkozó madárfajok élettere, másrészt csökken a tó haltermőképessége

és ezzel együtt gazdasági értéke is. Ráadásul ez a folyamat nehezen visszafordítható. Az elmúlt években az Ugrai-rendszer Ludas taván erre volt példa. A folyamatos egyedszám növekedés (04. 12. 341 pld) és az egyre inkább közeledő tojásrakási időszak hatására a riasztás hatástalannak bizonyult. Április közepe után megjelentek az első fészekcsészéket kaparó madarak a Begécs-2 nyugati oldalánál elhelyezkedő szigeten. Április 19-én láttam az első fészken ülő madarakat, majd másnap már 11 fészek volt, és 22-24 madár készült a költéshez a szigeten. A riasztást a gazdálkodó beszüntetette, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága határozatban intézkedett a tó feltöltésének megelőzéséről.

Az ezt követő időszakban egyre több gulipán éjszakázott a Begécs-2-ön (04. 22. 205 pld), de napközben ezek a Nagy-Sziki és 1-es tavakon táplálkoztak, ezen kívül 65-70 példány tartózkodott az Emlék-tavon, bár egyre csökkenő mennyiségben. Ekkor sem lehetett még pontosan tudni, hogy a két tórendszeren ekkor tartózkodó kb. 350 példány pontosan hol kezd fészkeléshez. Az ezt követő időszakban folyamatosan nőtt a szigeten fészkelő párok száma, fészkelések megkezdésében két jelentősebb csúcst észleltem a 04. 20-23. és 04. 30.-05. 03. közötti időszakban.

Április végére már közel 100 pár költött, május 8-án pedig már 165 fészek volt a szigeten. Ezek után a sziget belső, magasabb részein annyira megerősödött a keserűfű, hogy az itt fészkelő párok közül már nem mind volt kontrollálható. Ebben az időszakban 450 gulipán tartózkodott a tavakon. Ettől kezdve csökkent a fészkek számának növekedése és május közepére 180 párnál állt meg. A fészkek nagyrészt a sziget tó közepe felé helyezkedtek el, néhány víz közeli szakaszon és két magasabb fekvésű részen volt jelentősebb a fészkek sűrűsége.

Erre az időszakra jelentősen lecsökkent a tó vízszintje, reális veszélyé vált, hogy a sziget félszigetté alakul, kaput nyitva ezzel a szárazföldi ragadozók számára. Ennek megelőzésére éjszaka váltott őrzést tartottunk a Nemzeti Park Igazgatóságának helyi szakembereivel, illetve az igazgatóság elrendelte az azonnali vízpótlást. A jelentős párologás miatt és a szigeten vízhez közel elhelyezkedő fészkek miatt nem lehetett a vízszintet annyira megnövelni, hogy biztonsággal ki lehetett volna zárni az emlős ragadozók és fészkekrablók bejutását, ezért a Nemzeti Park Igazgatósága éjszakai őrzést biztosított a sziget szárazföldhöz legközelebb eső részén. Napközben pedig az igazgatóság helyi szakembereivel napi többszöri ellenőrzést tartottunk.

Az első fiókás családot május 13-án észleltem 4 fiókával, ez az első teljes fészkekijeléstől számított 22. napon történt. A következő napokban további fészkek kijeltek ki. Néhány napig még a szigeten tartózkodtak elfoglalva egy-egy kisebb öblöt, néhány méteres partsza-

kaszt. Erről a területről a szülők minden más madarat távoltartottak, még a fiókáknál alig nagyobb kis lilét is hevesen támadták. Az elsőként kikelt 4 fiókás család egy fiókát adoptált, majd május 17-én elhagyta a szigetet és a tó déli, 1-es tó felőli szélébe húzódott. Május 21-én több család is megjelent a tó el-

A szerző felvételei

lenkező oldalán a Nagy-Sziki mellett. Az első Begécs 2-es tavat elhagyó családot május 26-án észleltem a Nagy-Sziki-tóban 2 fiókával. Később az 1-es tavon egy 3 fiókás család jelent meg, itt végül 3 család telepedett meg. A többi kikelt fiókás család a tó teljes területén terült szét.

A folyamatosan erősödő növényzet miatt a szigeten lehetetlenné vált a fészkek sorsának nyomon követése. Az első biztos pótköltést május 31-én észleltem a tó középső részén, ez már tojásos fészkek voltak és 6-7 pár készülődő költéshez, ez a terület vízbe benyúló félsziget. Ezek a fészkek néhány napon belül megszűntek, valószínűleg az emlős- és madárkártevők hatására. Június 07-én láttam az első nagyobb

összeálló csapatot, mely sikertelenül vagy nem költő egyedekből verődött össze. Június 12-én bejárást tartottunk, mely során a sziget kopárabb részén még 7 fészket találtunk. Június 16-ára ezek a fészkek is megszűntek, esetleg néhányánál kelés is előfordulhatott.

A sikeres költéshez megfelelőnek tűnő körülmények ellenére is a költőpárok számához képest kevés családot sikerült megfigyelni. Ez a Begécs 2-ben kb. 35 család, és a szomszédos tavakba vándoroltakkal együtt sem haladta meg a 40-et a családok száma. Ennek legfőbb oka valószínűleg a barna rétihéja, sárgalábú sirály és dolmányos varjú tojáspusztítása. Ezek közül is a dolmányos varjú kártétele lehetett legjelentősebb, a sziget bejárása során jelentős mennyiségű valószínűleg általa elpusztított tojást találtunk. Az öreg madarak, ezeket a madárfajokat támadták a leghevesebben, illetve "komolyabb" ragadozómadár, rétisas és vándorsólyom megjelenése esetén is azonnal elhagyták fészkeiket és a sziget végében csoportosultak. Sokszor tapasztaltam észlelhető ok nélküli fészkekelhagyást is. Ekkor a sziget szélére szálltak, majd onnan gyalogoltak a fészkeikhez, sokszor el sem érték azt az újabb pánikroham miatt.

Másrészt emlősállatok is okozhatták a fészkek pusztulását, az eddigi években legtöbb gulipán fészket megsemmisítő faj a vaddisznó volt. Mivel a költősziget közelében nem található, megfelelő bújóhelyet nyújtó terület, ezért a szigeten nem is fordult elő. Jelentősebb veszélyt jelenthettek a rókák és az elvadult házimacskák és az ezekkel kereszteződött vadmacskák hibridjei. Többször megfigyeltünk a meder szárazabb részein keresgélő vidrát is, de jelentősebb fészkekpusztítása nem valószínűsíthető.

A kelés utáni néhány napban, amíg a családok még nem hagyták el a szigeten elfoglalt revírjuket, megfigyelhető volt egy intenzívebb fiókafogyás. De az 1-2 hetes kort megért fiókáknál ez jelentősen csökkent

Az elkövetkező évek gulipánköltései, valószínűleg újabb megoldandó problémák elé állítják a gazdálkodót, a Körös-Maros Nemzeti Park helyi szakembereit és az MME-t is. Az idei év eredménye részben egy összehangolt munka során jöhetett létre, mely a jövőben is fontos szerepet játszik a gulipánköltések sikerének biztosításában.

Madárfogók

2002. január elején – vasárnap délelőtt volt – még egy hónapja sem voltam MME tag, amikor szokásos napi madármegfigyelésre indultam a város feletti magaslatra. Lassan mentem, minden madarat és embert azonnal észrevettem. Egyszer csak számomra ismeretlen madaréneket halottam. A távcsővel a bokrokat néztem, amikor egy csipkebokor tövében kb. 100 méterről egy kalitkát, benne egy madarat láttam. Úgy gondoltam, hogy valaki megunta, ezért kirakta a semmi közepére. Amikor a kalitkától kb. 25 méterre voltam, rám kiabáltak. Két embernek látszott a feje az erdő szélén. Nem foglalkoztam velük, csak a madarat akartam kiengedni. Ahogy odaértem a bokorhoz, három kalitkában egy-egy tengelice, csíz, süvöltő volt. Ki akartam engedni őket, de nem tudtam, mert az egész kalitka és még egy három méter hosszú vessző is be volt kenve egy nagyon ragacsos anyaggal. Próbáltam elengedni, de csak a lábammal segítve tudtam leszedni a kezemről. Mondtam nekik, hogy engedjék ki őket, mert ezek védett madarak, erre a válasz az volt, hogy van belőlük rengeteg. Megpróbáltam meggyőzni őket, sikertelenül. Ezután elindultam befelé a városba a tagtársaimhoz, de nem voltak otthon. Aztán visszamentem a hegyre egy rendőr ismerősömmel, ekkor már nem voltak ott. Másnap találkoztam egyik tagtársammal, és ő világosított fel, hogy léppel fogják, 100-200 Ft-ért! adják el és ott hon kalitkában tartják. Ezután mindennap kimentem, de csak nagy szatyrokat és lábnyomokat láttam. Egy hónap múlva ugyanott egy süvöltőt engedtem szabadon egy 15x15x15 cm-es karton dobozból. Már ezért az érzésért megérte napi 4-5 órát kint lenni. Nagyon boldog voltam, hogy egy szabadnak született élőlénynek visszaadhattam a szabadságát. Két hét múlva – vasárnap délelőtt volt – nagyon óvatosan indultam ki a helyszínre, vigyáztam, nehogy észrevegyenek. Amikor a távolból meghallottam egy süvöltő hangját, éreztem, ott vannak. Kb. 100 méterről megláttam a fejüket és a kalitkákat, bennük a madarakkal. Azonnal elindultam befelé és hívtam a rendőrséget, akik ki is mentek. Fél óra múlva bejöttek hozzánk, hogy nálunk helyezték el ideiglenesen a madarakat.

A családom, a szomszédok és az utcabéliek is szomorúan tapasztalták, hogy amíg ők télen etetik a madarakat, addig vannak emberek, akik lelkiismeretfurdalás nélkül tucat szárra fogdossák őket. Volt, akinek könny szökött a szemébe, köztük a szüleimnek is. Én rögtön hívtam a nemzeti park területi felügyelőjét, aki eljárt az ügyben. Este elvitte a madarakat, és szabadon engedte őket. Még délután folyamán kimentem a helyszínre, ahol szomorúan láttam, hogy hogyan csinálják ezt az egészet. A csipkebokor vesszőinek végeit kifaragják, kb. 4-5 cm hosszú henger alakú vesszőt húznak rá, a másik végére 20 cm-es lépes vesszőt húznak. Egy vagy több bokorra 50-100 vesszőt (szárat) is raknak, ezek közelébe kerül a lépes kalitka. Aztán vannak még husángok is (3 méteres vesszők) és karókm melyeket a földbe szúrnak a bokor köré. Ezeknek a végeit is lépbe mártják.

Következő hétvégén egész napos madármegfigyelő túrára mentem (kb. 20-25 C volt) Menet közben megálltam egy kútnál vizet inni. A szemközti szép ház verandáján 2 süvöltő volt egy kalitkában. A címet felírtam, és tovább mentem. 200 méterrel arrébb megálltam, hogy bekössem a cipőfűzőmet.

A ház kapujában kutyák ugatására kijöttek a lakók. Már indultam volna tovább, de beszélgetni kezdtünk. Beszéd közben

Csíz

RSPB

arra lettem figyelmes, hogy a kertben a meggyfára ki van akasztva egy kalitka, benne egy csízzel. Kérdésemre, hogy honnan van ez a szép madár, elmondták, hogy a szomszéd faluban van egy illető, aki madarakkal foglalkozik. Elmentem hozzá azzal az indokkal, hogy elpusztult a hívómadaram és szeretnék egyet venni tőle. Behívott, megmutatta a madarakat, elmondta, hogy kanárit próbál összepárosztatni erdei madarakkal és, hogy egy díszhal-madár boltos jön értük minden évben. Mondtam neki, hogy lépet is szeretnék venni, erre elküldött egy "úriemberhez" a következő faluba. A falu elején útb igazítottak, hogy arra menjek, keressem Gázsit. Mikor beértem az udvarra, rögtön körbe állt tíz gyerek. Mondtam, hogy a szomszéd faluból Józsi bátyám küldött, Gázsit keressem. Elkísértek a patakhoz, ahol éppen a hagyományokat ápolta. Szegény szenvedőjük egy erdei pinty pár volt, amit összehaverkodásunk alkalmából nekem adott, cserébe egy jövőbeli találkozásunkkor egy sörrel és egy felesel törlesztenem kell. (A madarakat a faluból kiérve természetesen elengedtem) Egy órán keresztül beszélgettünk, elmondta, hogy legnagyobb fogása december elején 70 stiglic (tengelic) volt, amiket a családban szétoztott. A 70 stiglicből három napon belül 15 elpusztult, mert 2 db. kb. 25x25x25 cm-es kalitkában tárolta őket. Elmondása szerint egész évben kb. 300 madarat fogott, ebben volt énekesmadár, karvaly, egerészölyv fiókák, vízimadarak, harkály és egy bagoly is. A nem magevő madarak 1-2 napon belül elpusztultak.

Következő hétvégén vegyes érzelmekkel indultam egész napos túrára az ellenkező irányba. Sajnos estére még több rosszat láttam, hallottam, és ötször annyi címet írtam fel. Ezek közül a legrosszabb az volt, hogy többen is azt mondták, leadják a madarakat egy díszhal-madár boltosnak. (Ezt az egészet nem csak a mi környékünkön csinálják) Az összes címet a nemzeti park területi felügyelőinek adtam át, akik eljártak az ügyben. Tudom, vannak olyan emberek, akik undorítónak találják ahogy csinálom, de aki szereti a természetet, az szimpatizál velem, és nem huny szemet e felett az egész felett. Ha mi természetvédők nem teszünk semmit ez ellen, akkor hogy várhatnánk el a többi embertől, hogy ők is tegyenek valamit?

egy MME tag

Felavatták az Ócsai Madárvárta épületét

Péchy Tamás

Dr. Kóródi Mária, környezetvédelmi és vízügyi miniszter és Fekete István, a Henkel Magyarország elnök-igazgatója a Budapesthez közeli Ócsa község határában tegnap felavatta a 25 millió forintos költséggel felépült Ócsai Madárvárta épületét. A Henkel 12,5 millió forinttal járult hozzá az Ócsai Madárvárta felépítéséhez, mert vallja, hogy a gazdaság, a társadalom és a környezetvédelem szoros, összefüggő, egységes rendszert alkot, egyik sem fejleszthető a másik kárára.

A létesítmény egy időben 30 madárvonulással foglalkozó szakembernek és egyetemi hallgatónak nyújt bázist kutatásaikhoz, laboratóriumi vizsgálatokhoz és éjszakai szállásként is szolgál. A ház felépítését a Henkel Magyarország támogatása tette lehetővé.

Eddig a száraz hír, de forgassuk vissza az idő kerekét mintegy 20 évvel, és nézzük meg, minek a megkoronázása ez az impozáns épület.

Dr. Csörgő Tibor, dr. Kóródi Mária környezetvédelmi miniszter és Fekete István

lapon említeni sem lehet a most átadott "palotával" – hanem az Ócsai Madárvárta szellemiségének, tudományos munkájának, a hazai madárgyűrzésben kimagasló helyet elfoglaló építményét értem.

Az is az igazsághoz tartozik, hogy számosan voltak segítői, gyűrzők, egyesületi és nem egyesületi tagok. Az egyesületen jelen esetben az MME-t értem, és szomorúan vettem tudomásul, hogy a megnyitón el sem hangzott az MME neve, s az, hogy az Ócsai Madárvárta Egyesület tulajdonképpen az MME-re, illetve annak Óbudai Csoportjára épült. Hiszen a kezdetekkor, a hőskorban a Madárvárta az MME égisze alatt működött, de kétségtelen tény, hogy mozgatója, lelke akkor is Csörgő Tibor "Csőre" volt.

Ma, amikor az új, impozáns épületet elnéztem, büszke voltam az MME-re, a tagságára, s csak bámulom Csörgő Tibor hihetetlen teherbírását, hiszen már ő sem mai gyerek. Ugyankor szívesen jutott eszembe a "hőskor", amikor bizony igen puritán körülmények között dolgoztunk Ócsán. Munka pedig volt bőven. Jőmagam is nem egy táborot vezettem, irtottuk a nádat a hálóállásoknak, derékig állva a mocsárban, tisztítottuk a csónakutakat, építettük, renováltuk a "vasalót", azt a nádból készült kör alakú építményt, melynek védelmében aztán az esti és éjszakai órákban néhány pohár bor mellett repkedtek a jobbnál-jobb madarász történetek, tréfák, viccek. Aztán másnap hajnalban, még előbb mint a Nap, keltünk és indultunk a hálókhoz.

Tudom, hogy az a tény, hogy az MME-s csapatból Ócsai Madárvárta Egyesület lett, nem jelenti a gyökerek megtagadását, vagy az MME-től való elszakadást. A jogi különválást az élet diktálja, hiszen mint látható is, ebben a felállásban könnyebb támogatókat találni.

Mindenesetre talán jó lenne a gyökereket nem elfelejteni, s az épület információs tábláján, ennek helyet is adni.

Az új Madárvárta

Nyugodtan kijelenthetjük, hogy az, hogy az Ócsai Madárvárta elindult annak idején, s hogy azzá fejlődött, ami a ma odalátogató számára látható, az elsősorban Csörgő Tibornak köszönhető. Ő volt az, s ma is ő az, aki lépésről-lépésre építette, bizony sokszor igen nehéz körülmények között az Ócsai Madárvártát – s ez alatt nem csak a gyűrzőbázis technikai építését értem, amik lassan, kevés pénzből, rengeteg társadalmi munkával és kunyerálással épültek, s egy

Madarak és Fák Napja – 2002. 05. 11.

Tata, Öreg-tó, Madarász-torony

Csoportunk, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Komárom-Esztergom megyei csoportja ez évben

ELŐZMÉNYEK

Az *Ötlet*: Csonka Petinek, titulusa

szerint titkárunknak jutott eszébe, hogy egykori úttörő elméneinket felhasználva egy akadályversenyt szervezzünk

Részletek: Egy gercsei ragadozómadárfészekfelmérés során egy gyors ötletbörze következett, és máris megvoltak az egyes állomásokon egymást követő "rettentés"

feladatok

A *résztevők*: Csoportunk levelezőlistájára feldobva a nagy kérdést: "Ki venne részt?", máris volt több mint fél tucat "állomásfőnökünk"; az általános iskolákat külön-külön értesítettük (meghívóval), és kíváncsian vártuk, vajon jelentkez-e valamelyikük (6 iskola jelentkezett be előzetesen 20 csapattal)

Hozzávalók: a bevásárlás és az anyagbeszerzés egy jó lista birtokában nem volt nagy probléma

A NAGY NAP

Kora reggel: Két gyűrűzőnkkel, Krúg Tibi bácsival és Pénzes Lacival kihúztunk három hálót, hátha a gyerekek megérkezte előtt is sikerül madarat fogni, majd a sorra beérkező többi "bakterral" beosztottuk az állomásokat. (Az útvonal egy félkört írt le: az első fele egy

puhafás ligeterdőben haladt, ahol meglehetősen nagy hangversenyt tartottak türelmetlen madaraink, a másik fél a tatai Öreg-tó parti sétányán húzódott, ahonnan a nem egészen feltöltött tóra nyílt kitűnő rálátás.)

A kezdet: 9-re megérkeztek a csapatok: végül **17 formáció jelentkezett be összesen 99** diákkal (kísérő tanárik így már 100 fölé növelték a résztvevők számát!) Az előzetesen kiküldött meghívónak megfelelően minden csapat egy néhány perces beszéddel mutatta be települését, annak természeti értékeit, csapatának tagjait és választott nevét. *Hogy kik voltak jelen? A teljeség igényével:*

- Az Eszperente Verebek
 - A Fecskék védői
 - A Dankasirályok
 - A Tökés Récék
 - A Koronás Sasok
 - Az Egerészölyvek
 - A Száguldó Csigák
 - A Pacsirták
 - A Gyöngybaglyok
 - A Paradicsommadarak
 - Az Iskolai díszpintyek
 - A Matuzsálem Szákszendről, az ottani általános iskolából érkeztek.
 - A Zöld küllők
 - A Tengeri malacok
 - A Sárgarigók (talpig egyen sárgában)
- Tatabánya két iskolájából jöttek.

Végül, de nem utolsósorban

- A Dotis 7 Tatáról
- A Ragadozók Dunaalmásról lettek vendégeink.

3. Indulás: A bemutatkozás után folyamatosan indultak el az egyre türelmetlenebbül toporgó csapatok. A várokozókkal a tatai Öreg-tó történetéről, természeti értékeiről, jelenkori környezetvédelmi problémáiról beszélgettünk.

Most pedig kövessük a csapatokat a sötét erdő "mélyére"!

Az első állomáson Krúg Tibi bácsitól a madárvonulásról, a gyűrűzésről hallhattak, a madarászhalókat csodálhatták meg, a szerencsésebbek pedig barátposztátát, kékcinkét, vörörbegyét is láthattak.

először (és terveink szerint nem utoljára) rendezett egy ismeretterjesztő "madarász-akadályversenyt" a tatai Öreg-tó partján. Az időzítés sem volt véletlen, hisz a Madarak és Fák Napja 1994 óta május 10-e (legalábbis egy környezetvédelmi miniszteri rendelet szerint). Eredetileg Hermann Ottó javaslatára Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter 1906-ban rendelte el, hogy valamennyi iskolában minden év májusában egy napot szenteljenek a "Madarak és Fák Napjának". Tehát egy komoly hagyományokkal rendelkező jeles nap alkalmából igyekeztünk (elsősorban a madarakra koncentrálna) mind több általános iskolást elcsábítani Tatára. A rendezvény egyik szervezőjeként szeretném megmutatni, hogy a mi nézőpontunkból mint is festett ez a játékos verseny.

A második megállónál a csapat egyik tagjának egy veszélyeztetett madárfaj tojását kellett "megmentenie", vagyis egy tojással két fa között kellett átmásznia (lajhármaszásban!) az itt kifejlesztett kötélén. A "földről" Csonka Peti biztosított.

A legkeményebbnek tartott megállónál az éneklő madarak hangjait valamint tollakat próbáltak felismerni csapataink Pénzes Laci vezetésével.

A negyedik ponton egyetemi vizsgákra emlékeztető módon, tételhúzás után valamilyen tavaszi madárviselkedést kellett a csapat egyik felének úgy eljátszania, hogy a tételt nem ismerő másik "fél" is ráismerhesen. Itt Argay Sanyi fotózott és szórakozott jókat.

Kovács Kató egyszerre két próbával várta az idáig csodálatos módon teljes létszámban megérkező csapatokat (nem volt elég kemény a pálya!) egyrészt kedvenc (általában névadó) madarakat örökítették meg az aszfalton szí-

meglehetősen nehéz feladattá tette!

Bagdi Anti, Dömsödi Fecó (Döme) és Riezing Norbi három Kowa spektívvel a madárhatározásban segédkezett (megfigyelt fajok: kárókatona, nagy kócsag, szürke gém, réti cankó, kis lile, sirályfélék...)

rajzokat és képeket tartalmazó menleveleket, másrészt összesítettük a pontjaikat. No és persze gonosz módon kitöltöttünk mindenkiel egy totót, ami "meglepő" módon az összes állomáson elhangzottakról kíváncsiskodott.

4. A tetőpont: egy órára valamennyi csapat végigjárta a teljes pályát, így eredményt hirdethettünk:

- Különdíjat kapott a szákszendi iskola, hiszen legnagyobb létszámban innen érkeztek résztvevők
- Holtversenyben három első helyezettünk volt (majdnem 100%-os teljesítménnyel!): a Sárgarigók, a Ragadozók és a Zöld küllők személyében. Ők nem sok esélyt adtak a díjat jelentő eper-, gesztenye- és dobostortáknak! Természetesen egyesületi kiadványokkal is gazdagabbak lehettek a legjobbak!

(És kedvezményesen vehetnek részt augusztusi ferencmajori táborunkban!)

LEVEZETÉS

A gyerekek és tanáraik távoztával mi, a "bakterek" is lazíthatunk, a mázlisták (akik kocsik nélkül érkeztek) sörözhetnek, mi pedig némi baracklével vigasztalódtunk. Majd testületileg elvonultunk sült kolbászt enni!

A nap lezárásaként pedig három autóval végigmadarásztuk a bélapusztai, a grébicsi és a boldogi tavakat...

Aki még egyszer köszönettel tartozik csoportunk tagjainak a segítségért:

Ballabás Gábor (Bagi)

A szerző felvételei

nes krétákkal, másrészt egy alaposan szétszabdalt parlagi sas poszterét próbálták szintidőre összerakni (a tő felett kitűnően felgyorsuló szél ezt időnként

Az utolsó "checkpoint-nál" hárman: Bolla Adri, Hoffer Ildus és jómagam vártuk a megfáradt ifjakat. Egyrészt lepontoztuk a szép színes és nagyon klassz

MME – Natura 2000 kampány

10 éves az Európai Unió Élőhelyvédelmi Irányelve

Az Európai Unió legfontosabb természetvédelmi jogszabálya, az 1992-ben elfogadott Élőhelyvédelmi Irányelv (92/43/EEC) 2002-ben 10 éves.

Megalkotásával az Európai Unió egy olyan fenntartható fejlődés mellett kötelezte el magát, amelyben a tudományos, gazdasági, társadalmi, kulturális és regionális fejlődési igényeket a biológiai sokféleség, a természeti értékek megőrzésének igényével hangolják össze.

Tíz évvel az Irányelv elfogadása után a környezetvédelmi politika más ágazati politikákkal (pl. közlekedés, mezőgazdaság) történő integrációja legalább stratégiai szinten alapvető elvárássá kezd válni. Ennek a szemléletnek a térhódítása az Élőhelyvédelmi Irányelv elfogadásának vitathatatlan érdeme – akkor is, ha a fenntartható fejlődés szempontjait nem is sikerül a mindennapokban a lehető legteljesebb mértékben érvényesíteni.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv a tagországok biológiai sokfélesége, a megmaradt természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat-, és növényfajok védelme érdekében írja elő az uniós védelemre érdemes területek összefüggő rendszerének létrehozását. Az Irányelv rendelkezései alapján 2004-re létrejövő egységes ökológiai hálózatnak a neve **NATURA2000 hálózat** (lásd: *Madártávlat* 2001. november-december, 7.-8. oldal).

Az Élőhelyvédelmi Irányelv egyértelműen kifejti, hogy a Natura2000 területek kijelölésével nem a gazdasági fejlődés leállítására, nem zárt rezervátumok létrehozására a cél, ahol minden emberi tevékenység tiltott. A hálózat területein található természeti értékek kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása nem a tiltásokra, sokkal inkább a faj- és élőhelyvédelmi kezelési tervek (megelőzési és/vagy az érdeksérelmet támogatással kiegyenlítő) szerződéses rendszerére épít.

Egy terület Natura2000 hálózat részévé történő kijelölése tehát nem jelenti az emberi tevékenységek korlátozását, ha azok környezetvédelmi szempontból fenntarthatóak, nem veszélyeztetik a területet vagy a területen megtalálható élőhelyek egységét, valamint a területre vonatkozó fajvédelmi célkitűzéseket.

A Natura2000 hálózat célkitűzései kizárólag a fenntartható fejlődés rendszerének figyelembevételével, a környezet-

és természetvédelemnek a területhasználati tervekbe és területfejlesztési politikába történő integrációjával valósulhatnak meg.

Az Európai Unió a fenti koncepció hirdetésével a természetvédelmi értékek megőrzési lehetőségeit kutató hosszú folyamat új szakaszát nyitotta meg.

Az európai uniós csatlakozási folyamat során a NATURA 2000 hálózat kialakítása és megfelelő működtetése Magyarország csatlakozási kötelezettsége, a természetet szerető és a természeti értékek védelméért tenni akarók számára pedig alapvető érdek.

MME – Natura 2000 kampány

(2002. Szeptember 28. – 2003. Március 31.)

Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozása várhatóan átfogó társadalmi-gazdasági változásokat fog eredményezni.

A hazai természetvédelem egyik legaktuálisabb kérdése az uniós csatlakozás küszöbén, hogy miként lehet új irányt szabni a gazdasági fejlődésnek úgy, hogy közben ne érje visszafordíthatatlan károsodás mindannyiunk természeti örökségét.

A természetvédelmi szervezeteknek – legyen az állami, vagy társadalmi szervezet – alapvető érdeke a megfelelő, összefogáson alapuló felkészülés a csatlakozással együtt járó változásokra, hogy a nagyléptékű élőhely leromlást és a veszélyeztetett élőhelyeken élő növény- és állatfajok kipusztulását megakadályozhassák.

Európában egyedülálló természeti értékeink megőrzése érdekében hazai természetvédelmi szervezeteink sorban jelentkeznek a csatlakozási folyamat átalakulásainak negatív hatásait csökkentő, azokat előkészítő programokkal.

A Natura2000 hálózat hazai létrehozásával kapcsolatos programok egyeztetése érdekében a Magyar Természetvédők Szövetsége, a WWF Magyarország és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) képviselői 2002. júliusában közös tárgyaláson vettek részt, amelynek eredményeként közös programfüzet és Natura2000 munkacsoport létrehozása várható.

Az MME országos Natura2000 kampányával 2002. szeptember 28-án jelentkeztek, amikor a hét hazai közigazgatási régió közül négyben (Közép-Magyarország-"KM", Észak-Alföld-"ÉA", Dél-Alföld-"DA", Közép-Dunántúl-"KD") Natura2000 kiállításaink nyílnak. A kiállítások a régiókban 3 hónapig lesznek láthatók különböző helyszíneken megismertetve a nagyközönséget a Natura 2000 koncepcióval és népszerűsítve az MME helyi csoportok természetvédelmi tevékenységét. A további három régióban (Észak-Magyarország-"ÉM", Nyugat-Dunántúl-"NYD", Dél-Dunántúl-"DD") a kiállítások megnyitására január 4-én kerül sor. (Részletesebben lásd: *Madártávlat*, 2002. május-június 11. old.)

Az országos kampány során az egyik célunk az MME helyi csoportok regionális és helyi munkájának különböző programokon keresztül történő bemutatása, és népszerűsítése.

Ennek keretében szeretnénk lehetőséget biztosítani minden MME tagnak, hogy eddigi tevékenységét egy szélesebb közönségrétegnek is bemutathassa, csatlakozva ezzel a Natura2000 kampány 3 hónapos régiós rendezvény-sorozatához.

A régiós MME rendezvényeket ajánló programfüzet a Natura2000 kiállítás látogatóinak rendelkezésére fog állni, a programfüzet összeállításának határideje 2002. augusztus 31.

Várjuk mindazoknak a jelentkezését, akik a program előkészítésében és megvalósításában részt szeretnék és tudnak vállalni, segítségük nagy mértékben hozzájárulna a rendezvénysorozat sikeréhez!

További információ:

Programvezető: Kovács András
Tel.: 30/260-5533 E-mail: and@tigris.klte.hu

Régiós koordinátorok:

"K" – Molnár István Lotár (Tel.:20/978-6846)
"ÉM" – Papp Ferenc (Tel.:20/333-9868)
"ÉA" – Szakál László (Tel.:30/243-9977)
"DA" – Lovászi Péter (Tel.:30/285-4919)
"KD" – Csonka Péter (Tel.:30/281-4834)
"DD" – Hafner József (Tel.:30/235-1262)
"NYD" – Fülöp Tibor (Tel.:30/280-2579)

Kovács András
MME, EU csatlakozási programvezető

Vadludak, madarászok, forralt bor...

Meghívó a II. Tatai Vadlúd Sokadalomra (2002. november 30.)

Ballabás Gábor, Csonka Péter, Musicz László

A tavalyi nagyszámú résztvevő véleménye, jó hangulata – na és a fogvacogtató hideg – arra biztatott minket, az MME Komárom-Esztergom megyei Csoportját, hogy az idei évben is megrendezzük "Sokadalmunkat" a tavalyi év tapasztalatai, hiányosságai és a már akkor felmerülő ötletek sokaságát felhasználva.

Ez évben emeli rendezvényünk színességét, hogy a tavalyi törekvés eredményeképpen az MME Tanácsadó Testületi Ülése (Első alkalommal vidéken!) ugyanazon hétfvégén kerül megrendezésre városunkban.

A tavalyi évhez képest célunk nem változott: egy nagyszabású "madarászfesztiválon" megmutatni az ország madarászainak, valamint a Közép-Dunántúli Régió, Komárom-Esztergom megye, és Tata lakosainak azt a csodát, hogy egy alig 220 hektáros tóra, amelyet félig körülvesz egy hangulatos barokk kisváros, évről-évre vadludak és sok más vízimadár-faj tízezrei térnek vissza.

Természetesen mindenki más és más módon éli meg a természet csodáit: a terepmadarászok számára a 12 órás (600-1800h között kerül megrendezésre!) madarászversenyt ajánljuk elsősorban, amelynek keretében a város kijelölt területén a lehető legtöbb madárfajt kell megfigyelni amatőr vagy profi kategóriában 3 fős csapatokban. Tavaly a ködös és hideg időnek "köszönhetően" 72 madárfajt figyelt meg a résztvevő 17 csapat, közülük a legeredményesebb 58-at. Igazi ritkaság is felbukkant az Öreg-tavi ludak között: a világszerte veszélyeztetett kis lilik 2 példánya, majd napközben rövid időre megpihent egy öreg egyede a heringsirály egy hazánkban ritkán előforduló *Larus fuscus intermedius/graellsii* alfaja és persze az évről-évre "itt állomásozó" vándorsólyom is tartott légbemutatót. A versenyt idén is egy közös vacsora és táncház zárja.

Ez évben sem feledkezünk meg az iskolásokról. Csoportunk vezetői várják és kalauzolják majd a tóparton az érdeklődő-

ket, a városban és a városi rendezvényeinken. Számos játékos program biztosítja majd, hogy a gyerkőcök se fázzanak!

A rendezvény alapötlete abban rejlik, hogy biztosítsunk az ország nyugati részében is egy olyan rendezvényt az amatőr és profi madarászoknak és a természetbarátoknak, melyen kötetlenül tudnak találkozni, illetve fel tudjuk hívni a polgárság és az érintett döntéshozók figyelmét a természeti értékek és azok megőrzésének fontosságára.

Számos programmal várjuk vendégeinket ebben az évben is! Figyeljétek októbertől honlapunkon a www.extra.hu/mme-kom-eszt a Sokadalom programjait!

Szállást 750 Ft/fő/éjszaka áron tudunk biztosítani!

Bővebb információért és a Tatai Madarászversennyel kapcsolatban történő jelentkezéssel fordulj a szervezőkhöz!

Ballabás Gábor 30/226-0034, e-mail: rustica@freemail.hu

Csonka Péter 30/281-4834, e-mail: mme24@freemail.hu

Várunk tehát sok szeretettel Benneteket!

Őszi rendezvények

XVII. BÓDVA-VÖLGYI MADÁRVONULÁS- KUTATÓ ÉS GYŰRÜZŐ TÁBOR

2002. augusztus 16. – október 20.

Helyszín: Aggteleki Nemzeti Park, Szalonna és Perkupa községek között, a Bódva partján.

Program: Alapvető program a madárgyűrés és madármegfigyelés lesz, mellette invázió növények irtásában, gyöngybagoly- és denevérvédelmi munkában is részt lehet venni.

Ellátás: A tábor teljesen nomád jellegű. Elhelyezés sátrakban, étkezés biztosított.

Részvételi díj: 350 Ft/nap.

Szükséges felszerelés: hálósák, távcső, esőkabát, elem-lámpa, illetve fényképezőgép (ha van).

Jelentkezés feltétele: A jelentkezés alsó korhatára 14 év.

Jelentkezni és érdeklődni lehet: Farkas Roland,

Boldogh Sándor; 3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.

Tel: (48) 350-006, (48) 350-011; e-mail: farkasro@yahoo.com.

NATURA2000 VÁNDORKIÁLLÍTÁS ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÓ KAMPÁNY

2002. szeptember 28. – 2003. március 31.

A kiállítás a hét magyarországi régióban kerül megrendezésre.

4 (Központi régió, Közép-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld) régióban 2002. szeptember 28.-án nyílik meg, a további három régióban 2003. január elején.

A kiállítás anyaga ismertetni fogja a Natura2000 hálózat létrehozásának céljait, a területek kijelölésének alapjait, a hálózat hazai létrehozásának menetét, ütemezését, finanszírozási lehetőségeket, valamint modellterületeket mutat be, ahol a veszélyeztetett fajok védelme a gazdálkodói és természetvédelmi érdekek összehangolásával valósul meg.

A kiállítás anyagát egy kiállítást vezető kiadvány, kiállítás belépő és Natura2000 információs CD egészíti ki. A kiállítások megnyitására sajtókampány keretében hívjuk fel a figyelmet.

Témavezető:

Kovács András (Tel.: 30/260-55 33)

Régiós koordinátorok:

Központi régió: Molnár István Lotár (Tel.: 20/9786-84)

Észak-Magyarország: Papp Ferenc (Tel.: 20/333- 9868)

Észak-Alföld: Szakál László (Tel.: 30/243- 9977)

Dél-Alföld: Lovászi Péter (Tel.: 30/285-4919)

Közép-Dunántúl: Csonka Péter (Tel.: 30/281-4834)

Dél-Dunántúl: Hafner József (Tel.: 30/235-1262)

Nyugat-Dunántúl: Fülöp Tibor (Tel.: 30/2802-579)

HALÁSZATI NAPOK TATA 2002. október 27.

TANÁCSADÓ TESTÜLETI ÜLÉS ÉS TATAI VADLÚD SOKADALOM – Tata

2002. november 29. – december 1.

NEMZETKÖZI MADÁRMEGFIGYELŐ NAPOK

2002. október 5-6.

1992-től kezdődően minden évben megrendezik Európában a Nemzetközi Madármegfigyelő Napokat. Az akció célja, hogy felhívja a figyelmet a madár- és természetvédelem fontosságára, a természetvédelmi egyesületek tevékenységére.

Az akciót Magyarországon a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szervezi. Idén egyesületünk az európai események koordinátora.

A rendezvény egyben verseny is az országok között. Hol vesz részt a legtöbb ember az eseményen, hol látják a legtöbb madarat? Hazánkban az érdeklődők minden évben több százezer madarat figyelhetek meg.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület idén is több helyszínen várja az érdeklődőket. Amennyiben valakinek nincs lehetősége az MME által szervezett programokhoz csatlakozni, akkor természetesen egyedül, családi vagy baráti körben is részt vehet a Madármegfigyelő Nap eseményein.

Ebben az esetben az alábbi adatokat kell beküldenie:

A megfigyelés helyszíne, a résztvevők száma, a megfigyelt madarak létszáma, a három leggyakoribb madár neve és száma, ritka vagy érdekes madarak felbukkanása.

Az adatokat október 5-én 16,00 és 19,00 óra között, valamint október 6-án 10,00 és 16,00 óra között lehet a hazai központhoz továbbítani.

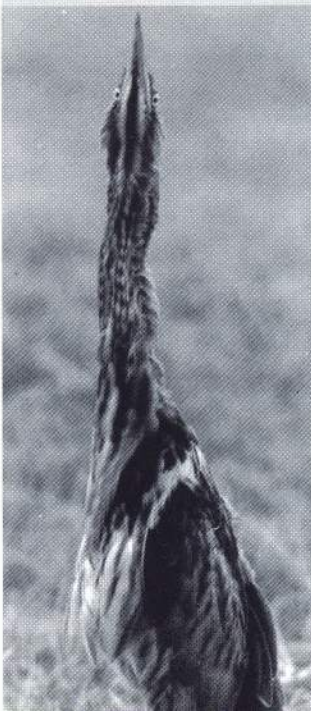
telefon: 1 275-6247,

40/200-401

fax: 1 275-6267

e-mail: mme@mme.hu,

info@mme.hu

Rekord széncinege fészekalj

Géczy István

A Zempléni-hegység keleti oldalán, Mikóháza község határában, alakított ki a vezetésemmel a sátoraljaúj helyi Kossuth Lajos Gimnázium és Szakközépiskola természetvédelmi szakköre mesterséges fészekodú telepet. Az idén május 12-e és június elseje között került sor a 131 db B típusú odú ellenőrzésére.

Az odútelep, természeti viszonyait tekintve, talán legrosszabb adottságú része kellemes meglepetést szolgáltatott.

A terület természetes növényzete kocsánytalan tölgyes. Az odúk nagy részét fiatal tölgyesekben is kihelyeztük. Kisebb részüket viszont egy olyan területen, amely az erdő kivágása után sokáig legelő volt, majd a legeltetés befejezését követően részben erdei fenyővel ültették be, részben akác nőtte be. A fiatal fenyves nagyon sűrű, az akác alatt szeder burjánzott el. Ezért az odúk egy széles erdészeti út mentén, az út fölé hajló ágakra kerültek. Odúköltő madarak számára a mesterséges odúkon kívül, 1-200 m-en belül, más fészkelési lehetőség nincs.

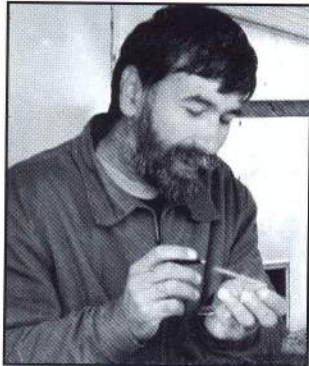
Az erdészeti út mentén végezve az ellenőrzést a megszámlált, maximum 12-13-as fiókszámú odúk után a 79-es számú

odúban 15 sárga csőrű madárkát számoltunk. Az első számlálást tévesnek véelve párszor még megszámláltuk a fiókákat, sőt a fényképezőgép is előkerült. (A következő odúban még kotlott egy széncinege.)

Búcsúznak Palkó Sándor barátunktól

A fenékpusztai madárvártára befészkelte magát a bánat. Mindazok számára, akik a Balaton parti kis táborba jártak, és talán nem is ismerték mind egymást, összekötő kapocs volt egy különös, karizmatikus személyiség: Palkó Sándor. Az ő elvesztése miatti gyász köt most össze valamennyiünket. Fenékpusztát a Balaton-felvidéki Nemzeti Park és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület helyi csoportjának támogatásán kívül jelentős

részben az ő kitaró munkája gyümölcseként, szinte a semmiből született, növekedett és létezik a közömbös, kegyetlen világ ellenére.

Nehéz lenne összeállítani a névsort, hogy kik is jártak ide, miniszterelnöktől a kisdiaákig. Bizony nagyon sokan vagyunk, akik gyakran visszatértünk elidegenedő világunknak erre az oázisára, a keskeny sávra, amelyet a múlt században megnyomorított Balaton roncsa mellett meghagytak a bereknek ebből a sarkából. Nem csak a tó - amely minden emberi igyekezet ellenére még mindig gyönyörű - és a berek csodái, hanem Sándor

különös személyisége miatt is. Fiatal kora ellenére igazi modern táltosa lett a hivatásának, amely betöltötte életét, a natura szüntelen szolgálatában létezett.

Hányszor hallottuk amint mindig, még a korházi ágyon is készenlétben levő telefonján üdvözölt egy jelentkező munkatársat, barátot:

"Halihó!", közben bajusza alatt mindig ott bujkált egy sajátos huncut mosoly. A mosoly mellett azonban nyomban a lényeg következett, ahogyan Matulától tanulhattuk, mert a berek nem ismer melleszélést. És a dolgok megoldódtak, továbbmentek mikor Sándor megérkezett a végvárho.

Ezt a halihót többé sohasem halljuk már. Az utolsó gyűrű, amivel ő jelölt madarat, már messze jár. A halkszavú székely örökre elutazott, az örök madárvártán cserregő nádi madarak seregei várják, akiket ő indított sok éven át Valcum nádasai közül távoli útjukra.

Fenékpusztát zarándokhelyé vált. Ahogyan ő mondta, a Balaton legolcsóbb kempingje lett a kis tábor. Aki némi érdeklődést mutatott a madarak, növények iránt, azt itt szeretettel fogadták. Fáradhatatlanul tanította a laikusokat és szakembereket, még az utolsó napokban is. Mindenki számára érdekessé tudta tenni azt,

amitől a mai emberek nagyobb része, sajnos és veszünkre, olyan messzire került, a természet csodáit. Küldetése, hivatása volt a természetbúvárokodás és a tanítás.

Küldetése számára mindig kimeríthetetlen energiákkal rendelkezett, még az utolsó napokban is. Két nappal a vég előtt félve léptem a barna kunyhóba, nem tudtam, hogy ez az utolsó biológia óránk. Még ekkor sem mondta, hogy most nincs már kedve egy ritkán felbukkanó kíváncsiskodóval tárgyalni. Pedig akkor ő már tudta a napot és az órát... "Most megküzdök ezzel a teával." mondta az ő sajátos humorával. Ebben a mondatban benne volt minden. És még ebben az állapotban is volt ereje, hogy embereket hozzon össze, tanácsokat adjon a nagyvárosi vércse-telepítésekről, mire kell vigyázni a templomtoronyi fészkelőládák kihelyezésénél, milyen kincseket rejt a mentett oldali holtág, és még számtalan érdekes kérdésre jutott akkor is energiája. Mesélt, mesélt az életéről, a bukovinai székely ősök kálváriájáról.

Cselekvő típusú ember volt, kifogyhatatlan energiákkal, és nagyon szilárd határozottsággal, amely nem hagyhatta, hogy a betegség mondja ki az utolsó szót. Csak a teste távozott közülünk. A hajladozó nád között, a szél zúgásából kihallatszik majd az Ő halihója, míg csak őrizzük emlékét. Negyvenhárom éves volt! Isten veled Sándor! Az Úr legyen Veled!

Morandini Pál

Követendő kezdeményezés

A pápai Jókai Mór Városi Könyvtár ebben az évben – első ízben az országban – egy emlékv kiadásával is megemlékezett a madarak és fák napi ünnepekről.

A szép kiállítású emlékvét Erdélyi Gyula pápai tagtársunk tervezte.

Albínó partifecske a Tiszán

Dr. Szép Tibor

Hófehér, albínó partifecskeket figyeltek meg és gyűrűztek meg a Tiszán, Szabolcs térségében egy telepen kutatók a múlt héten. Az idén kelt, fiatal madarat egy Európában egyedülálló méretű, közel 2500 páros nagyságú telepen fedezték fel. A fehér partifecske nék igen nehéz körülmények között kell felkészülnie a vonulásra, hiszen a telepen lévő többi madár folyamatosan támadta, zavarta a táplálkozó fiatal madarat az átlagostól élesen eltérő színezete miatt és valószínűsíthető, hogy a ragadozók számára is "kirívó" célpont lesz. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) keretében Dr. Szép Tibor vezetésével a Tisza magyar szakasza mentén az idén 17 éve folyó partifecske kutatás során, amely a globális klímaváltozásnak a vonuló madarakra gyakorolt hatását vizsgálja, ez a harmadik alkalom 1998 és 2000 után, amikor albínó partifecskeket figyeltek és gyűrűztek meg. Mindhárom alkalommal ugyanazon, a Tisza Szabolcs-Rakamaz között fészkelő állománya esetében, találták meg a fiatal albínó madarakat. Valószínű, hogy ezen állományon belül az átlagostól lényegesen nagyobb gyakoriságú lehet az albinizmust okozó genetikai elváltozás. 2000-ben és az idén is mód nyílt az albínó madár fészke nék azonosítására, amelyben a fiatal madár testvérei normális színezetűek voltak, akárcsak a szülei.

Az albínó partifecskek felbukkanását korábban olyan, a Tisza mentén élő madarakat és más élőlényeket tragikusan befolyásoló jelenségek előzték meg, mint 1998-ban a júniusi "zöldár", amely a Tiszán fészkelő átlagosan 20 ezer páros partifecske állomány teljes első költését elpusztította, vagy 2000-ben a tiszai cian- és nehézfémzennyezés. Sajnos 2002 is ha-

sonlóan nehéz helyzetet jelenthet Európa legkisebb, 13 g tömegű fecskéjének, hisz a Tiszán 2002-ben az utóbbi évtizedek második legkisebb állományát, (12 ezer pár), mérték fel a kutatók a napokban elvégzett felmérés során. Ettől kisebb állományt csak az 1998 évi "zöldár" követő évben, 1999-ben (10 ezer pár), tapasztaltak! Az okok feltárása jelenleg is folyik az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) támogatásával folyó kutatás keretében. Az előzetes elemzések alapján a

fészkelő állomány rendkívül alacsony szintjét egyrészt a 2001-es évben, elsősorban a fészkelési időszakban tapasztalt kedvezőtlen időjárásnak tulajdonítható alacsony szaporodási siker, másrészt az afrikai vonulási és telelési területeken szintén az időjárással kapcsolatos (csapadékhány) okok magyarázhatják.

Fontos megemlíteni, hogy e madárfaj hazai állományának jelentős része már nem a természetes fészkelőhelyeken, a folyók (Tisza, Dráva, Maros,...)

szakadófalaiiban, hanem az ember által kialakított homok- és sóderbányákban költ, sőt árkok, házalapok partfalában is megtelepednek. Sajnos ezen állományokat a "természetes" okok mellett, a védelem ellenére, a figyelmetlen vagy számos esetben a tudatos emberi pusztítás is fenyegeti: a lakott üregek lebányászása, betemetése vagy éppen kiásása miatt. Nagyon fontos ezen helyek feltérképezése és az ott lévő telepek sorsának követése, az esetleges károkozás megelőzése. Kérjük, ha ilyen partifecske telepről tudomása van, azt írja meg az MME Monitoring Központjának (Nyíregyháza, Pf. 286, 4401). További információk a <http://zeus.nyf.hu/öszept/riparia> internetes oldalon olvashatóak.

Nagyon sok észrevétel érkezett hozzánk az elmúlt hónapokban. A javaslatok alapján egyszerűsítettünk a Madárbarát kertek tulajdonosainak teendőin. A legfontosabb változás, hogy a regisztráció és a két adatlap beküldése után véglegesen elnyerhető a madárbarát kert cím és tábla (eredetileg úgy terveztük, hogy ezt éventé kell "megpályázni", és csak öt év után lehet megkapni a végleges elismerést).

A módosított, egyszerűsített feltételek tehát:

A jelentkező regisztrálja magát.

Évi három alkalommal hírlevelet (március-június, augusztus-október, november-február) juttatunk el hozzá, amelyekhez mellékelt adatlapon arra kérjük, hogy írjon nekünk a kertjében alkalmazott madárvédelmi tevékenységről, a kertben felbukkanó madarokról.

Legalább két adatlapot ki kell töltenie és vissza kell küldenie.

Ezek után amennyiben válasza alapján teljesíti a madárbarát kert feltételeit, egy táblát kap, amelyet kerítésre, házfalra rakhat.

Legfontosabb változás tehát, hogy a Madárbarát kert táblát már első alkalommal (két hírlevélhez mellékelt adatlap visszaküldése után) véglegesen megkaphatják a résztvevők.

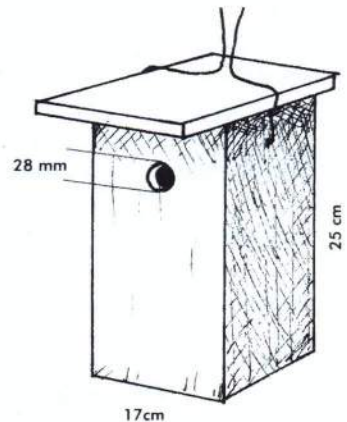

Odúk a kertben

Az odúlakó madarakat csak akkor telepíthetjük meg a ház körül, ha megfelelő fészkelőhely áll rendelkezésükre. Az öreg gyümölcsfák törzsébe ugyan néha harkályok vájnak üregeket, de a legjobb mégis, ha pl. a cinegék részére magunk készítjük el a fészekodúkat.

A különböző fajok számára más és más méretű odúkat kell készítenünk. Az egyik legfontosabb, amit ismernünk kell, az a röpnílás mérete. A kertekben a leggyakrabban megtelepedő odúlakó madár a széncinege és a mezei veréb, számukra az ún. B-odú a legalkalmasabb. Ennek az odúnak a röpnílása 32 mm. Az A-odú röpnílása 28 mm, amely kékcinege, barátcinege és fenyvescinege részére alkalmas.

A 45 mm-es röpnílás a seregélynek megfelelő, míg a nagyobb röpnílású odúkat búbosbanka, füleskuvik is elfoglal-

"A" odú

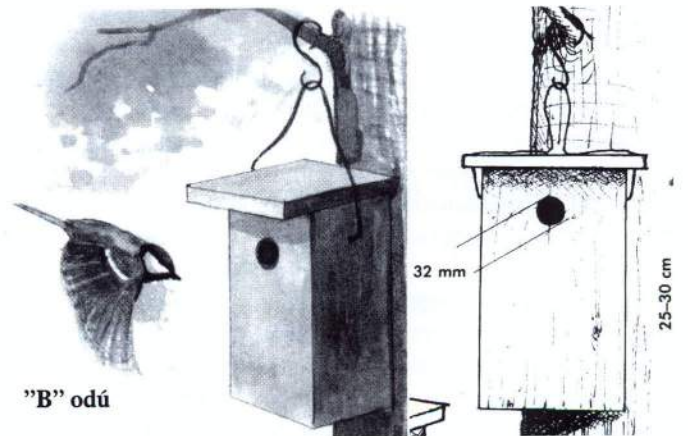
Természetesen ezután is lehetőséget biztosítunk mindenkinek, hogy továbbra is részt vegyen a programban, feltegye kérdéseit, megossza velünk ötleteit stb. Minden tagunk, aki kertjével elnyeri a Madárbarát kert címet, tájékoztatást kap arról, hogy milyen módon kapcsolódhat be továbbra is a programba.

Bízunk abban, hogy ez a változtatás is hozzájárul, hogy egyre többen vegyenek részt a programban, hogy egyre több madárbarát kert legyen Magyarországon.

LEGYEN MADÁRBARÁT KERT AZ ÖN SZOMSZÉDJÁBAN IS!

Kérjük, tájékoztassa ismerőseit, szomszédjait is a programról, juttassa el hozzájuk információs anyagunkat! Minél több Madárbarát kert kapcsolódik egymáshoz, annál kedvezőbb élefeltételeket biztosíthatunk a madaraknak és az élővilág többi tagjának is.

Madárodúk Már most fel lehet készülni a télre és a jövő évi költési szezonra. Nyáron elkészítheti a kertekben kiakasztható madárodúkat. Ehhez nyújtunk segítséget.

"B" odú

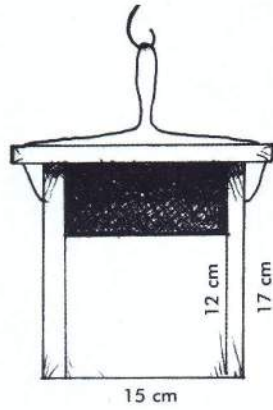
hatja. A házi rozsdafarkú és a szürke légykapó az ún. C odút kedveli, ahol az előlap felső fele hiányzik.

Természetesen a nagyobb testméretű fajoknak nagyobb odúkat kell készíteni. A mellékelt rajzok alapján a madár-odúk házilag is elkészíthetők.

Az odúkat ne szögeljük a fákra, hanem ágakra függesztjük őket. Gyakori kérdés, hogy mennyi odút célszerű kihelyezni a kertben. Ez elsősorban a kert nagyságától és növényesítésétől függ, általánosságban azonban elmondható, hogy 25 m²-enként egy odú kerüljön kihelyezésre.

Az odúkat száraz deszkából készítsük, hogy ne vete-medjenek. A tető legyen leemelhető, de egy betét segítségével biztosan zárjon, hogy a szél le ne sodorhassa. A tető oldalt kiálló peremei eső ellen védenek.

A felfüggesztés során arra kell figyelni, hogy a röpnílás kelet vagy délkelet felé nézzen, ágak ne takarják. Nagyon fontos, hogy árnyékos helyen legyen, ne tüsszön rá a nap. Az odúkat alacsonyan is felfüggeszthetjük.

"C" odú

"A programot nagyon jónak tartom, még az ilyen öreg madarászokat is aktivizálja, mint én.

Baráti üdvözlettel,
Muray Róbert"

(1,5 - 2 méter magasságban), seregély részére viszont célszerű magasabba akasztani a fatörzs mellé. A házi rozsdafarkú részére készült odút épületek eresze alá is ki lehet helyezni.

Az odúkat célszerű ősszel kihelyezni a kertben, hogy megszokhassák a madarak. Hideg téli éjszakákon pedig remek bővöhely.

Akinek nincs lehetősége madárodút készíteni, az egyesületünktől is rendelhet.

"B": 2000 Ft

"C": 1100 Ft + postaköltség!

Tagjainknak 10% kedvezmény!

Ötletek

Ősszel még nem szükséges etetni a madarakat, de egy-két napraforgótányért kihelyezhet a kertjében. Öröm lesz nézni, ahogy megtalálják a cinegék, csuszkák és sűrűn váltják egymást a kis asztalkán.

A fákon hagyjon néhány szem almát, hogy télen a rigók csemegézhessenek belőle.

A madárodúkat ne felejtse el ősszel kitisztítani! A költségek után dobja ki és égesse el a fészket, majd az odút fejjel lefelé tartva ütögesse meg. Ezután visszaakaszthatja a régi helyére.

A romantikus kert és a madarak

Németh Ágnes

A harmóniára, a szépségre, az ép világra való vágyakozás teszi, hogy szívesen látnánk egy romantikus, zöld oázist magunk körül. Egy privát-paradicsomot – tele madárdallal, illatos virágokkal, formás fákkal és széplevelű bokrokkal, – amely megvédi a disszonáns külvilági hatásoktól.

Egyetlen kert sem tud annyi madarat vonzani, mint az ilyen szabadon burjánzó, fákkal-bokrokkal, rejtett zugokkal teli romantikus kert. Nézzük, mit kell tennünk, hogy megvalósítsuk saját paradicsomunkat olyan formában, hogy kis madár-kedvenceink is pompásan érezkék magukat benne.

Nagyon fontos a védettség. Ha a gondokat nem is, a külvilág zavaró hatását megkísérelhetjük kizárni kertünkéből: falak, sövények, kerítések és kúszónövények segíthetnek távol tartani a zajt, a

port, a kíváncsi pillantásokat vagy éppen a szomszéd macskáját.

Már belépéskor elfog a romantikus hangulat, ha fantáziátlan kapunkat ivesre, rácsosra cseréljük, és rózsát, iszalagot futtatunk rá. Bár odakint az utcán az aszfalt és a beton uralkodik, mi csak természetes anyagokat engedjük a kertbe: utacskáink, tipegőink termésköböl, kavicsból, impregnált fakorongokból készülhetnek.

Miközben a keskeny utakon kanyargunk, újabb és újabb rejtett zugok tárulnak fel előttünk. Az ilyen természetes kertet ugyanis nem lehet egyetlen pillantással átfogni: Izgalmas feszültséget teremtenek, ugyanakkor növelik is a kert nagyságának érzetét a kis benyíló, kiöblösödések, titokzatos apró kerti "szobák", amelyek egy hangulatos padot, madáritatót, mohos szobrot, néha csak

egy szép követ vagy egy karakteresebb növényt rejtenek.

Nem kell mindenhol a söprűnek és a gereblyének uralkodnia. Egy-egy csön-des, árnyékos helyet nyugodtan átengedhetünk a természetnek, és elnézhetjük, hogyan veszi birtokba hosszú indáival a kék virágú meténg, fehér csengettyűvel a gyöngyvirág, vagy hogyan hizlalják smaragdzöld párnáikat a különféle mohák.

Egy ilyen kert elképzelhetetlen víz nélkül. Az apró tavacskákat, kővályukat, csobogókat szívesen fogadja ember, állat egyaránt. Egy közeli padon csendben üldögélve megfigyelhetjük, milyen élvezettel pancsolnak a kánikulában a galambok, rigók, vörösbegyek, zöldikék, vagy egyéb, az ember közelségét elviselő madarak. Egyébként annak, aki madarat szeretne a kertjébe csalogatni,

nem árt tudnia, hogy hatalmas csábereje van az ilyen ivási, fürdési lehetőségnek a kis szárnyasok számára, hiszen a mai szép, rendezett kertekben már nincs ciszterna, mohos kő, netán rozsdás lábos a bokrok alatt elfeledve, ahol madár, apró állat a szomját olthatná a maradék esővízből. Néha nagy távolságot kell megtenniük minden egyes alkalommal, amikor inni akarnak. Nagy szívességet teszünk nekik, ha kertünk egy védett szegletében, de a "zöld dzsungel" szélétől pár lépés távolságban, nehogy a macska meglephesse őket, madárstrandot létesítünk számukra.

A romantikus kertben az i-re a pontot kedvenc tárgyaink teszik fel. Mindegy, hogy szép formájú öntözőkanna, nádfedeles madáretető, különleges virágceszrep vagy érdekes megoldású gyertyatartó, a jelszó: patina minden mennyiségben. A használatban megöregedett, kezünkhöz szelídült tárgyak kedvelik a romantikus kerteket...

Milyen növények illenek ezekbe a kertekbe? Szóba jöhet minden, ami formájában vagy növekedésében zabolátlan, ívesen lehajló, kecses, illatos, pasztellszínű. Mereven felálló szárnak, szögletesre nyírott felületeknek, harsány színeknek itt nincs helyük.

A kúszónövények, mint a futórózsa, iszalag, trombitafolyondár, vagy a kúszó hortenzia megosztják a teret. Fákra, kerítésekre, pergolákra, kecses kovácsoltvas tartókra futtathatjuk őket, vagy a kertcentrumokban, faárházakban kapatható apácarácsos térfatárolókra, íves átjárókra.

Nagyobb kertekbe telepíthetünk

csüngő ágú, úgynevezett "szomorú" változatú fákat (pl. szomorúfűz, szomorú eper), vagy olyan bizarr ágú cserjéket, mint a csavart mogyoró. A sok lelógó növényfűgönynek, tüskés ágú bokornak még az az előnye is megvan, hogy nagyszerű rejtékhelyet, fészkelési lehetőséget jelent madárbarátainknak. Emellett, akinek ez nem elég, diszkréten elhelyezhet még néhány madárodút is a kertben.

A romantika színe a kék (mint a boldogság kék madara) és a rózsaszín (a szeretet színe), valamint a kettő keveréke, a különféle lilás és viola árnyalatok.

Ilyen színben virít például a krókusz, a jácint, a díszhagyma, a nefelejcs, az árvácska, a petúnia, a szarkaláb, a len, a különböző harangvirágok, a vasvirág, a lila akác, a mályvacserje, a hortenzia, a rózsza, a vadrózsza, a pünkösdi rózsza, a szegfű, a geránium, az orgona, a fukszia, stb.

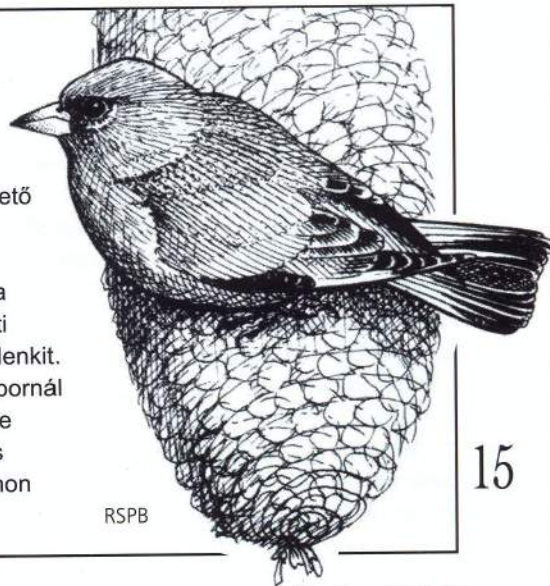
Ha a bokrok, fák telepítésekor is gondolunk a madarakra, biztosan ültetünk majd madárberkenyét, vadrózsát, magyalt, hóbogyót, vagy nagyobb kertekbe

a madárcseresznyének is nevezett ostorfát, melyeknek bogyós termése a hideg beköszöntével természetes éléskamrát jelent a madarak számára. Igaz, hogy ha népes madársereget látunk vendégül a kertünkben, akkor ne reméljük, hogy alkalmunk lesz gyönyörködni a dekoratív piros, sárga, fehér stb. bogyók látványában, mert hamar eltűnnek az éhes begyekben. De az igazi madárbarátok ezt nem bánják.

Madáretető tûrâk

A Meteor T.T.E. Kékes Csoportja 2002.12.01. és 2003.03.31. között rendezi meg immár hagyományos madáretető tûrâit. A tûrâk hétvégeken indulnak. A tûrâk útvonala a régi. Nagykovácsi – Vöröspocsolya – Ady Liget. A tûrâk távja 7 km, szintje 150 m. A tûrâkra egyesületi hovatartozástól függetlenül várunk mindenkit. Érdeklôdni és jelentkezni ifj. Katona Gâbornál a 277-1932-es telefonon 20 óráig, illetve a 06/30-310-7648-as mobiltelefonon, és Saramó Gyulánál a 3836-176-os telefonon 20 óráig lehet.

RSPB

Ingyenmunkások a kertben

Vannak ilyenek, nem is kevesen. Szorgalmasan teszik a dolgukat, nem várnak érte elismerést, sőt még azzal sem törődnek, hogy mi, emberek kedveljük-e őket, vagy sem.

Mert mi bizony a sündisznót és a cinkét például szeretjük, a vakondot nem. A katica "kedves kis bogár", a giliszta "undorító féreg", a méhek pedig eléggé el nem ítélnélhető módon szúrnak.

És mégis, életmódjával mindegyik hasznot hajt nekünk a maga módján.

Vegyük például a méheket és a katicákat!

Köztudott, hogy méhek nélkül kevesebb lenne a gyümölcsstermésünk, hiszen az alma, a körte vagy a bogyós gyümölcsűek egyaránt igénylik a segítségüket virágaik beporzásánál, de mun-

az idő, naponta kb. hússzor repülnek ki, tehát egy meleg nyáron egy ilyen méhpopuláció akár kilencmilliárd virágot is beporozhat!

Mint látjuk, a méhek szorgalmasan dolgozó környezetvédők, érdemes tehát a kertünkbe csalogatni őket. Ez igazán nem nehéz: olyan növényeket kell a kertbe telepítenünk, amelyeknek a virágait kedvelik. Az egynyáriak közül az illatos rezedát, sárga violát, ternyét, búzavirágot, de főleg kedvencüket, az amúgy jelentéktelen virágú phacaeliát. Az évelők közül vonzza őket az ikravirág, a réti fűzény, az ápolka, (monarda), a szurokfű és ökörfarkkóró. A gyümölcsfák mellett a mogyoró, a fűzfélék, a rekettye, a bodza, az akác és a hársfa.

A katicabogarakat egyöntetű lelkesedés fogadja a kertekben. Amellett, hogy kedvesek fényes, vörös-fekete kabátjukban, ma már sokan azért is rokonszenveznek velük, mert tudják róluk, hogy imádják a levéltetveket. Mármint megenni. Egy katicabogár-lárva 20 napos fejlődési időszaka alatt 400 levéltetvet kebelez be, a kifejlett bogár pedig napi 40-60 darabbal is megbirkózik.

A katicának nagyon sok fajtája van, a mi kertjeinkben legalábbis egy tucatféle mászkál belőlük.

Az ismertséget pontokban mérjük: legkedveltebbek a két-, illetve hétpettyes bogarak. Persze azért az elismertségnek is vannak határai: a madarak valószínűleg nem nyilatkoznának róluk olyan pozitívan, mint az emberek. A katica ugyanis egy fajta búzós testnedvet választ ki, amit nem szárnyas ellenségeik nem kedvelnek, ezért biztonságban van tőlük.

Zsoldos M. 2000

Zsoldos Márton

kájuk egyéb gyümölcsfajtáknál is növeli a termés mennyiségét.

Megporzó tevékenységükkel a méhek hozzájárulnak nagyon sok mezei virág, vadnövény fennmaradásához, amelyek nélkülük talán már kipusztultak volna. És ezt a nehéz munkát családjukból ők végzik egyedül, mert a darazsak, lódarazsak vagy a dongók nem sokat lendítenek e téren.

A dolgozók száma tavaszra 10 000-re nő, a gyümölcsfavirágzás idejére pedig felmehet 30 000-re is. Ennek körülbelül a fele naponta felkerekedik, hogy minden kirepülés alkalmával fejenként vagy 30 virágot beporozzon. Ha szép

Pályázati felhívás

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) és a Természet Szolgálatában Alapítvány

KUTATÁSI ÖSZTÖNDÍJAT

hirdet egyetemisták és főiskolások részére, a 2003-as kutatási évre.

A pályázaton részt vehet minden olyan egyetemi, illetve főiskolai hallgató, PhD hallgató akinek diplomadolgozathoz, tudományos diákköri dolgozathoz kapcsolódó vagy tanszéki ill. más szervezett kutatási program keretén belül zajló ÖNÁLLÓ kutatási programja van. Pályázni elsősorban olyan témájú programokkal lehet, amelyek egy-egy ökológiai, természetvédelmi probléma megoldására irányulnak és/vagy kapcsolódnak az MME Természetvédelmi Célkitűzéseiseihez.

A pályázatnak a következő elemeket kell tartalmaznia:

- Adatlap (az MME Titkárságon beszerezhető)
- Önéletrajz
- A kutatási program ismertetése (kutatási terv)
- Kutatási engedély (védett területen tervezett kutatások esetén a területileg illetékes Nemzeti Park igazgatóság engedélye)
- Ajánlások
- Költségvetés

A rendelkezésre álló összeg összesen 150.000 Ft, egy pályázó maximum 50.000 Ft-ot pályázhat meg

A pályázatok beadási határideje: 2002. október. 31. (postabélyegző dátuma)

A pályázatok elbírálási határideje: 2002. november 20.

Ösztöndíj-szerződések megkötése, ösztöndíjak kifizetése: 2002. december 20-ig.

További információk:

Szabó Balázs
MME Titkárság
1121 Budapest, Költő u. 21.
Tel./fax: (1) 275 6267
Email: szabo.balazs@mme.hu

"Eresz alatt fecskefészek....."

Szadváry Gyula

Így kezdődik kedvenc nótám, de kedvencem a megénekelte madár is.

A fecskén kívül persze barátja, segítője vagyok minden madárnak. Ezt bizonyítják a kertünk fáira kihelyezett fészkekodúk is.

Tavaly gipszsablon, újságpapír és tapétaragasztó felhasználásával készítettem mesterséges fészkeket fecskéknek. Majd rájöttem, hogy lopótökből gyorsabban és olcsóbban is elkészíthető. Végül hat darab fészket szereltem fel házunk erese alá. A legnagyobb örömömre sorra foglalták el a felkínált "lakásokat". Az egyik fészek röppnyílása kicsit mélyebbre sikerült, és el is foglalta egy verébcsalád. Jól megvannak egymás mellett a madarak.

Annyira jól, hogy a kihelyezettek mellé még egy fecskepár is épített fészket. Lehet, hogy valaki nem hiszi el, de nem haragszom a verébre. Különösen azóta nem, hogy láttam – a konyhánk ablakából – amint az egyik veréb egy lehajlott hagymaszáron egyensúlyozva csipegeti a káposztalepke petéit a karalábélevél fonákjáról.

Biológiai védekezés. A fecskék fészekrakása idején történnek szomorú események is. A falvak főutcáin gyakran láthatók eltaposott fecsketetemek. Különösen eső után, az útszélien keletkezett apró tócsák szélén csapatostól gyűjtik az "építőanyagot" költőhelyük megépítéséhez. Ilyenkor talán figyelmetlenebbek, kiszolgáltatottabbak.

Legyünk mi, – emberek – figyelmesebbek, vigyázzunk rájuk, mert megérdemlik.

Dr. Kiss J. Botond

és Gellai Tibor fővadász uraknak

Tisztelt Uraim!

A "Madártávlat" 2002/4 számában olvasott cikkeik alapján írok Önöknek, nem tudván, melyiküket érdekli megfigyelésem.

Egy kánikulai napon, kora reggel, de már napkelte után az utcán menve láttam egy általam még soha nem látott állatot, amelyiknek kimondottan róka feje és farka, viszont kutyatest volt, vizsla méretben és alakban, karcsú hosszú lábakkal. A cikkben látva a képet, biztos vagyok benne, hogy sakált láttam. Régi kutyás vagyok, nem lehetett kutya, bár már sok boldogtalan keresztezést láttam.

Budapesten a második és tizenkettedik kerület határán lakunk, az utca (Kútvölgyi út) alsó részén három nagykereskedelmi intézmény van, János Kórház, Kútvölgyi Kórház, Pető Intézet), a másik oldalon pedig egy hatalmas katonai intézmény, kb. két méter magas terméskő kerítéssel körülvett fásbozótos terület. A fenti állat az egyik kórházi kerítésen bújik ki a vasrudak között, átfutott az úton (kb. 20-25 m), és két hatalmas ugrással, mint egy óriás macska, felugrott a terméskő kerítésén és eltűnt. Többé nem láttam, de két nap múlva az arra sétáltatott kutyánkat alig lehetett a felugrási ponttól elvonsozni, mindenáron fel akart mászni, mint aki érez valamit.

Kérem, ne tekintsek leveletem egy öregasszony (72!) okvetetlenkedésének, de lehet, hogy a sakálok gyorsabban terjednek a várt-nál! Egyébként itt a budai erdők közelében gyakori rókák megjelenése még a kertekben is, és a vaddisznók is be-bejönnek telente, lehet, hogy a sakál-előőr is tőlük értesült!

Köszönöm türelmüket, szívélyes üdvözlettel,

Dr. Molnár Dénesné
1121 Bp., Virányos út 4/b

Hogy mik vannak?

Tóth Károly

Olvastam egy érdekes cikket a Madártávlat 2001/5. számában a Sanyibácsiensis címmel. Nos nekem is van egy hasonló sztorim.

Egy igen kedves barátom, aki a természetudományok "ismerője", foglalkozását tekintve sírásó, látott egy hóbaglyot. Én persze kétkedéssel fogadtam barátom kijelentését, ismerve madárhatározási ismeretét és biológiában való jártasságát. Nosza, kaptam az alkalmon, és elkezdtem kérdezgetni.

- Fehér volt?
- Igen!
- Fekete pöttyök voltak rajta?
- Voltak!

Eddig még minden stimmelt. De túl szép, hogy igaz legyen. Jöjjön egy keresztkérdés.

- Körülbelül akkora volt mint egy kuvik?
- Pontosan akkora, – válaszolta tökéletes nyugodtsággal.

Egy igen érdekes madár képe kezdett kirajzolódni bennem. Nem is mertem tovább kérdezgetni, mert még kiderül, hogy füle is volt, esetleg bóbítája, talán felfelé hajló hosszú csőre.

Ha nem lenne Nomenclator Bizottság, igen érdekes fajok jelennének meg Magyarország madárfaunájában. Például ez a fekete-fehér hóbagoly – kuvik – erdei fülesbagoly keverék. Olyan lehet ez mint a lódarázs: apja ló volt, anyja pedig darázs!

A napokban újabb érdekes kijelentést tett: vörös kányát láttam.

Nem mertem akkor kérdezgetni, ezt utólag megbántam, mert biztosan érdekes madarat kaptunk volna. Nem a vörös kánya ritkasága miatt kételkedtem benne, hanem azért, mert ismerem kedves barátomat.

Egyébként új cinegefajt is láttam már. Értésíteni is kellene a Nomenclator Bizottságot. Én meg voltam győződve róla, hogy széncinegét láttam, de ifjú madarász barátom váltig állította, hogy az egy "erdei cinege". De a cinegék egyéb fajait hallottam már piros és zöld cinegeként is azonosítva (leírni is szörnyű).

S hogy egy érdekes sztorit még elmondjak, buszon utazva varjúcsapatot láttam az út mellett, mire mögöttem egy férfi így szólt: "mennyi fecske!"

Ezek után csak annyit mondhatok: milyen gazdag Magyarország madárvilága!

Csipogó

Diákolimpia

A Madártávlat 2001. szeptember-októberi számában **Diákolimpia** címmel általános iskolai csapatok részére meghirdettünk egy új programot, melyet a Magyar Diáksport Szövetséggel közösen szerveztünk.

A feladat nagyon egyszerű volt, hiszen csak kirándulni kellett. A "verseny" 3 fordulóból állt. Összel egy szabadon választott tó vagy folyóvíz forrása, télen egy földtani, geológiai érdekesség, tavasszal pedig egy nevezetes fa volt a célállomás.

A gyerekeknek a túrázás során szerzett megfigyeléseik alapján egy egyszerű adatlapot kellett kitölteni, és egy térképet kellett rajzolniuk.

Összesen 11 iskola vett részt a programban. Közülük a legtöbb csapatot a lovászpatonai általános iskola és óvoda indította.

Azok között a csapatok között, melyek mind a 3 fordulóban részt vettek, fődíjat sorsoltunk ki.

A szerencse a kecskeméti Zrínyi Ilona Általános Iskola Boróka Szakkörének kedvezett.

Gratulálunk!

Idén is túrázatok minél többet a jó levegőn!

Mit tartunk a szemünk előtt? II.

Jakab Péter

Az előző részben egy gyors áttekintést olvashattatok a kézitávcsövek legfontosabb általános jellemzőiről. Sajnos, helyszűke miatt sok fontos dolog kimaradt, amiket most megosztok veletek:

Az ott felsorolt jellemzők mellett nagyon fontos még egy távcsőnél a szemtávolság. A szemtávolság azt a távolságot adja meg milliméterben a szemlencsétől mérve, aminél még a távcsőbe nézve a teljes képet látod. Ez így kicsit bonyolultnak tűnhet, de a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha te szemüveges vagy, és a távcsőved szemtávolsága kicsi, akkor belenézve olyan érzésed lesz, mintha egy kulcslyukon keresztül kukucskálnál. Nem látod a teljes képet, nehezebb lesz a mozgásokat követni, és a szemed is hamarabb elfárad. A távcsövek szemlencséje előtt szinte mindig van egy perem. Általában ez tartja megfelelő távolságra a jól látó emberek szemét a szemlencsétől. Ha egy szemüveges ember néz a távcsőbe, a szeme a perem miatt túl távol kerül a szemlencsétől, és emiatt úgy érzi, mintha egy csövön át szemléné a világot. Azt mindenki tudja, hogy a csőlátás nem jó dolog, ezért ezeken a távcsöveken a szemlencse peremét vagy vissza lehet hajtani (ha gumiból van), vagy visszacsúsztathatóak a távcső testébe. Ezek után a szem és a szemlencse megfelelő távolságáról a szemüveg gondoskodik.

Egy másik dolog, amire érdemes lehet figyelni, a távcső közelpontja. Ez a jellemző megadja (általában méterben), hogy mi az a legközelebbi távolság, ahol a távcső még éles képet ad. A rövid közelpontú távcső különösen erdőben, városban tehet jó szolgálatot, ahol esetenként a közeli bokron tudunk megfigyelni egy-egy madarat. A nagyon rövid közelpontú távcsövek általában jóval drágábbak, ezért ezt távcsővásárláskor csak mellékes szempontként említeném.

Végezetül pedig rakjunk rendet a távcsövek között. Előre veszem a csillagászati távcsöveket, mert azokkal itt nem kell foglalkozni, így egy csoportot már magam mögött tudok. Jöjjenek ezután a kézitávcsövek. Ezeket két csoportra oszthatjuk, a porro-prizmás távcsövek és a tetőél-prizmás távcsövek csoportjára. A porro-prizmás távcsöveket a viszonylag nagy méret és a megtört test jellemzi, szemben a tetőél-prizmás távcsövek egyszerű és kisebb építésével. (Legegyszerűbb a kettőt úgy megkülönböztetni, hogy míg az elsőnél a fény térben megtört úton jut el a szemhez, addig a másikonál egyenes úton halad. A porro-prizmás távcsövek térlátása jobb és áruk jóval kedvezőbb mint a tetőél-prizmásaké, amelyeknek jobb a fényátteresztő képessége, és jobban bírják a kirándulások esetleges megpróbáltatá-

sait. Az úgynevezett kompakt távcsövek a tetőél-prizmás csoportba tartoznak. E távcsövek terepen nem igazán jól használhatóak, de városban hasznosnak bizonyulhatnak, mivel akár egy bővebb nadrágzsebben is elférnek, képminőségük viszont általában jóval alatta marad normál méretű társaikénak. Lehet még úgynevezett zoom-os (változtatható nagyítású) távcsöveket is kapni. Ezek általában porro-prizmás távcsövek, és bár képminőségük közelíti a rögzített nagyítású távcsövekét, nehéz megtarthatóságuk (nagy nagyítás), és a nagyobb számú mozgó alkatrész miatt csak hobbi-távcsövek ajánlanám.

Az utolsó csoportba sorolt úgynevezett spektívekről, egyszemes, állványos távcsövekről a következő részben lesz szó.

REJTVÉNY

A Madártávlat május-júniusi számában megjelent **Tollak** feladvány helyes megfejtése:

1-B ● 2-A ● 3-E ● 4-C ● 5-D

A sorsolás nyertesei:

● Bruck Olivér – Budapest ● Kalász Richárd – Edelény
● Ripka Gergely – Budapest

A nyerteseknek gratulálunk!

Nyomok a természetben

Bármilyen óvatosan is sétálsz a természetben, nem láthatod az összes állatot, amelyek az erdőben, mezőn élnek. Van azonban jelek, amelyek arra utalnak, hogy milyen fajok élnek körülöttünk. Amennyiben figyelsz ezekre a jelekre, akkor igazi nyomkereső válik belőled.

A kivedlett madártollakat, üres csigaházakat össze is gyűjtheted, de ne nyúlj a madárfészkekhez, tojásokhoz, elpusztult állatokhoz! Gyűjtés helyett inkább fényképezd, rajzold le az általad látottakat.

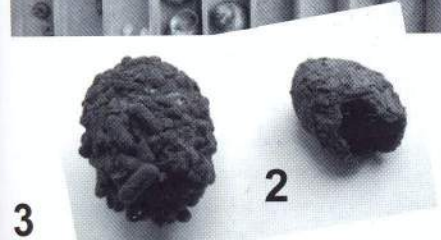
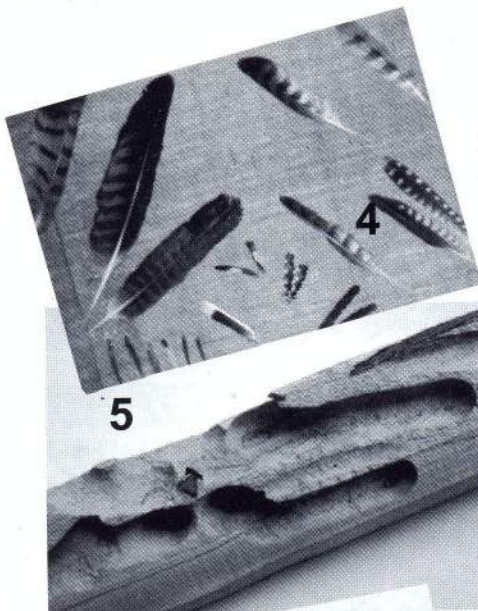
Fényképeidet, rajzaidat nekünk is beküldheted

(sajnos nem tudjuk visszaküldeni).

Címünk: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
1121 Budapest, Költő u. 21.

Képek:

- 1 csiga- és kagylógyűjtemény
- 2 rózsabogár-fajok lárváinak gubói
- 3 bagolyköpetből előkerült csontok
- 4 kivedlett madártollak
- 5 kék fadongó lárvájának járatai
- 6 énekes kabóca levedlett bőre
- 7 bagolyköpet
- 8 töviszúró gébics által tűskére tűzött cserebogár
- 9 nagy hőscincér lárvájának rágása
- 10 levedlett kigyóbőr

Madárbarát iskolaudvar

Pontosan egy éve a Madártávlatban meghirdettünk egy pályázatot Iskolaudvar címmel. Arra voltunk kíváncsiak, hogy szeretetek mennyire vonzó iskolák kertje a madaraknak. Arra is kértünk benneteket, készítsetek tervet, mely szerint igazi madárparadicsommá lehetne alakítani az iskolaudvart. Reméljük, a tervek közül minél többet sikerült megvalósítanotok!

Most ezt a programot lehetne folytatni, kibővíteni. Márciusban indítottuk újjára a Madárbarát kert programunkat. Már eddig is sok iskola és óvoda jelentkezett.

A résztvevőknek nincs más dolguk, mint kihelyezni egy mesterséges odút és valamilyen más madárvédelmi berendezést (pl. etető vagy itató), ill. a kert egy részét madárvédelmi szempontok alapján kell kialakítani (fészkelésre alkalmas bokrok telepítése, tápnövények ültetése, stb.). Az elvégzett tevékenységről és a kertben látott madarakról adatlapok segítségével egy évben két alkalommal kell tájékoztatni bennünket. Ezeket hírlevéllel együtt évi három alkalommal küldjük el a jelentkezőknek.

Amennyiben iskolátok teljesíti ezeket a feltételeket, elismerésünk jeleként ilyen táblát kap tőlünk.

LEGYEN A TE ISKOLÁD KERTJE IS MADÁRBARÁT!

Kérésedre szívesen küldünk a programról tájékoztatót neked vagy valamilyen tanárodnak!

Címünk: 1121 Budapest, Költő u. 21.

Tel.: 40/200-401

E-mail: kert@mme.hu

Honlap: www.mme.hu

A Madarász Suli őszi száma is ezzel a témával foglalkozik.

"Szólt a vekker: hét óra, visszaestem az ágyamba"

Madarász suli tábor Biharugrán 2002

Az MME Hajdú-Bihari Csoportja már ötödik éve szervezi Madarász suli táborát a biharugrai MME kutatóházában. Az idei tábort is nagy várakozás előzte meg, hiszen az egész éves, heti rendszerességgel tartott tantermi Madarász suli foglalkozásoknak ez mintegy záróeseménye. A tábor jó hangulatát visszaadni nehéz lenne papíron; aki már részt vett MME madarász táboron az ismeri ezt a hangulatot, aki pedig még nem, az ne olvasson róla, hanem jelentkezzen egyre! A legkisebb táborlakóink elsősők voltak. Minden évben készítünk egy tablót a táborban történekről, aki járt Ugrán az találkozhatott velük a szálón. Most csak címszavakban számolunk be a történekről: madarászás a ha-

lastavakon, távcsöves, teleszkópos madármegfigyelések; madárgyűrés Gizmó bácsi vezetésével; Land Roveres tereptúra: hogy összerázdjon a csapat; kiselőadások madarakról a táborlakóktól a táborlakóknak; gyalogtúra; íjászat; fára mászás hegymászó beülésben; a geszti kastély megtekintése; természetfotózás; horgászat; fogadások a foci VB csapatainak szereplésére; esténként diaképes előadások: Biharugra, Biharisík, hullők-kétlűtek, védett növények, törökországi útibeszámoló, természetfotók; kézműves foglalkozások; rajzolás, tablókészítés; bátorságpróba; csillagnézés; táborűz; madarásszá avatás bozótívágó machete-val; tudáspróba; könyv és egyéb jutalmak átadása.

Köszönjük a tábor sikeres lebonyolításában résztvevőknek a segítségét: Tőgye Janinak – házigazda, főmadarász, Irénke néninek – aki a legfinomabb lecsót készítette nekünk, Kiss Edit, Lauer Márta, Szigeti Ágnes tanító néniknek, madarász segítőinknek: Hajdu Ádám, Vasas András, Szilágyi Attila, Motkó Béla, Ványi Robi. Valamint a jó időnek, a madaraknak és Biharugrának.

A táborvezető: Szakál László

TIZENÉVESEK ÍRTÁK

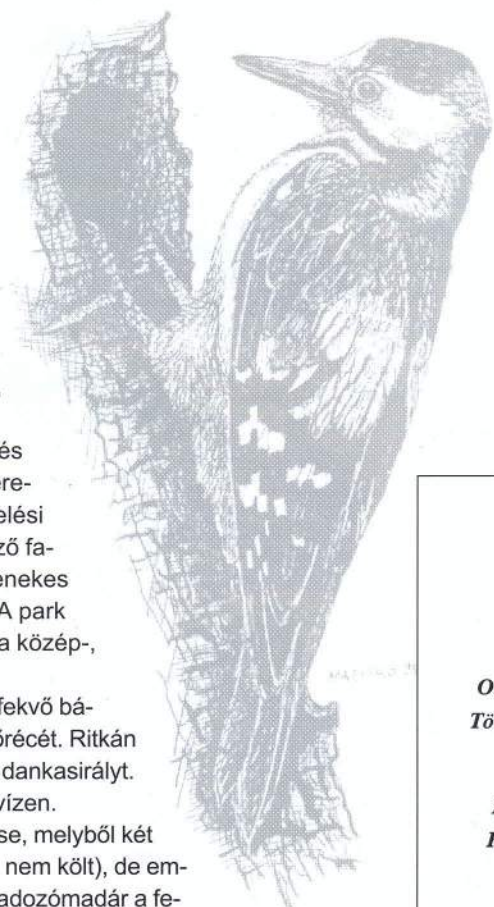
Az Én településem!

Bozó László

Engem Bozó Lászlónak hívnak. Békés megye DK-i részén, Kevermes községben lakom. Az utóbbi időben nagy szárazság pusztít a területen, ennek ellenére gazdag a madárvilág. Gyakori fészkelő fajok a területen a balkáni gerle, a házi- és mezei veréb, a tengelic és kiemelhetjük még a seregélyt és a feketerigót. Külön kiemelkedő megfigyelési hely a házunkhoz közeli park. Itt eddig a következő fajok fészkelését észleltük: erdei pinty, feketerigó, énekes rigó, csicsörke, zöldike, fitiszfűzike és sárgarigó. A park melletti néhány tölgyön előszeretettel tanyáznak a közép-, nagy és balkáni fakopáncsok és a zöld küllők.

Egy másik nagy "lelőhely" a Kevermes határán fekvő bányató. Ezen a helyen megfigyeltem egy pár csörgőrécét. Ritkán lehet megfigyelni a tőkés récét, szárcsát, ezüst-és dankasirályt. 2001 telén pedig egy bütyköshattyú párt láttunk a vizen. Ragadozómadarak közül kiemelkedik a vörösvércse, melyből két pár költ a területen, héja és a kis sas (bár a kis sas nem költ), de említendő az egerészölyv. Mégis a legkedveltebb ragadozómadár a fehér gólya, melyből 3 pár költ.

Jelenleg ezeket a fajokat figyeltem meg, de még sok érdekesség fog várni.

Eladó:
Egy orosz gyártmányú,
ZRT-475M típusú,
fix nagyítású,
30x,60x-os teleszkóp
a hozzávaló műbőr
tokkal és kis állvánnyal.
Érd:
06-30-506-2464
Szász Zsombor

Szerkesztőbizottság:
Drexler Szilárd,
Lovászi Péter,
Marik Pál,
Schmidt Egon

Olvasó szerkesztő: Szarka Jánosné
Tördelő szerkesztő: Czech Krisztina
Szedő: Bányai Lászlóné

Felelős kiadó: Fidlóczky József
Felelős terjesztő: Harangi István
Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Nyomás: LKL Color Kft.

REJTŐZKÖDŐ KINCSEINK

- Növényritkaságok a Kárpát-medencében címmel 230 oldal terjedelmű, ismeretterjesztő stílusban íródott, gazdagon illusztrált könyv megjelenését tervezi 2003-ban a Debreceni Egyetem Növényteni Tanszéke és a Kosbor Természetvédelmi Egyesület. A kötet a Kárpát-medence növénycsodái közül mutat be százat, Molnár V. Attila fényképeivel és szöveges ismertetőivel. A szerző több ezer színes felvétele közül választott ki százhuszat, törekedve arra, hogy bemutatott növények között a különböző vidékek és termőhelyek jellegzetes fajai, valamint az egyes rendszertani csoportok képviselői is bemutatásra kerüljenek. Szó esik növényföldrajzi jelentőségükről, termőhelyi igényükről, veszélyeztetettségükről és nem-egyszer rokonaikról,

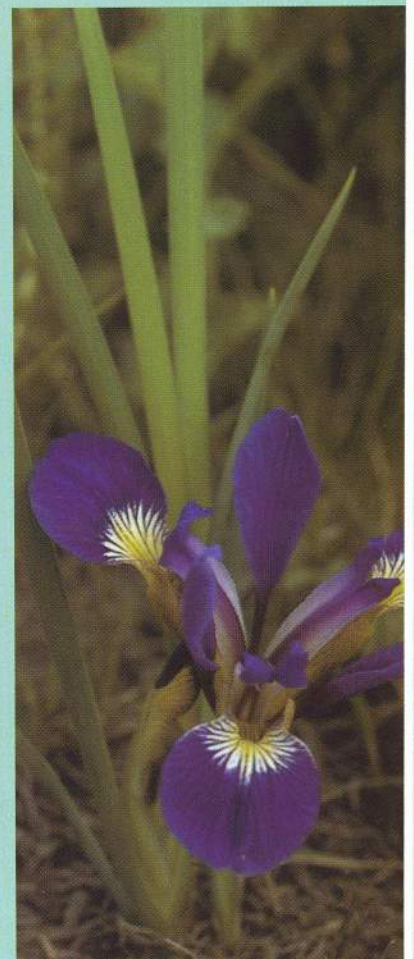
delésével is segítse a könyv megjelenését.

A kötet 3 500 Ft-os áron (+ postaköltség) utánvétellel megrendelhető a Kosbor

nevük eredetéről, gyógyhatásukról, mitológiai vonatkozásairól is. A fajok egy része a nagyközönség előtt nem vagy alig ismert, néhányukról korábban még nem készült fényképfelvétel. A kiadáshoz jelentős segítséget jelenthetnek a megrendelők, akik a fogyasztói árnál lényegesen olcsóbban,

Természetvédelmi Egyesület DEBRECEN, H-4015 Pf.: 77. címen vagy az amolnar@tigris.klte.hu drótposta-címen. Kérjük a megrendelő nevének, postacímének, a megrendelt kötetek számának feltüntetését és hogy a számlát milyen címre kéri kiállítani.

Képösszeállításunkban a készülő könyvben szereplő néhány növényt mutatunk be.

CORNEXI

Az MME és a Cornexi Rt közös, országos rajzpályázatot hirdet gyerekeknek!

Madárbarát kert – kerti madarak témakörben várjuk a képeket, melyek tetszőleges technikával készülhetnek, maximum: A4-es méretben. Minden pályázó egy képpel versenyezhet.

A rajzok visszaküldését nem vállaljuk. A részvétel egyben azt is jelenti, hogy a pályázó hozzájárul képének honorárium nélküli megjelenéséhez különböző kiadványokban, kiállításokon.

Beküldési határidő: október 31.

Cím: 1121 Budapest, Költő u. 21.

Nyeremények: Cornexi Rt termékei és MME kiadványok.

Mindenkinek jó munkát kívánunk!

